

PREDDIPLOMSKI PROGRAM STUDIJA KOMPARATIVNE KNJIŽEVNOSTI

1. UVOD

Program komparativne književnosti u pet desetljeća njegova izvođenja na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu jedan je od najkvalitetnijih i najtraženijih studija na Filozofskom fakultetu. U prosjeku se na jedno mjesto upisanog studenta komparativne književnosti u razredbenom postupku prijavljuje 9-10 kandidata. Tijekom 1990-ih se na 30 mjesta prijavljivalo više od 300 kandidata, a nakon uvođenja novog razredbenog postupka na Filozofskom fakultetu, komparativna je književnost jedna od 5-6 studijskih grupa koja je popunjena prvog dana upisa. U prilog kvalitete izvođenja programa komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu govori i činjenica da 30-ak studenata kojima komparatistika nije jedna od studijskih grupa u dvopredmetnom studiju, svaki semestar fakultativno izabire kolegije što ih izvode nastavnici Odsjeka za komparativnu književnost, kao i podatak da 10-ak studenata svake godine pokušava upisati komparativnu književnost kao treći studij na Filozofskom fakultetu. Studij komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu jedini je takav u Republici Hrvatskoj.

U tradiciji izvođenja programa komparativne književnosti jest praćenje relevantnih znanstvenih spoznaja i novina u području, i njihovo uključivanje u izvođenje nastave. U dosadašnjem izvođenju programa ne postoji ni jedna tema ili problem u području koji nije uključen u nastavni program. Štoviše, zagrebačka je komparatistika bila i jest predvodnikom studija književnosti u zemlji i široj regiji. Već je početkom 1970-ih studij komparativne književnosti organiziran prema načelima koja su u temelju sadašnje reforme sveučilišnih studija i programa.

Studij komparativne književnosti iznimno je svrhovit kako sa stajališta kvalitetnog visokoškolskog obrazovanja, tako i sa stajališta tržišta rada u javnom i privatnom sektoru. Na tržištu nema nezaposlenih komparatista književnosti što pokazuje da studij ne osposobljuje polaznike samo za uže područje struke, nego i za obavljanje niza drugih poslova. Studij komparativne književnosti nudi znanja iz svjetske književnosti, komparativne povijesti hrvatske i drugih nacionalnih književnosti zapadnoga kruga, teorije i metodologije proučavanja književnosti, teatrologije, filmologije i niza književnosti srodnih humanističkih disciplina. Raspon djelatnosti za koje je osposobljen završeni student/-ica komparativne književnosti veoma je širok. Završeni komparatist književnosti može stručno obavljati različite poslove vezane uz medije i nakladničku djelatnost, film, kazalište, prevoditeljstvo i leksikografsku struku.

Završeni komparatisti književnosti danas su na čelnim mjestima medijskih korporacija, javne i komercijalnih televizija, na uredničkim i novinarskim mjestima u dnevnim novinama i tjednim izdanjima, marketinškim agencijama, državnim institucijama i diplomatskoj službi. Kulturna politika, javno školstvo, javne knjižnice, znanstveni instituti, nevladin sektor, kao i sveučilišni pogon, jednako su tako područja u kojima se, zastupljenošću i vrsnoćom rada, ogleda kvaliteta i svrhovitost studija komparativne književnosti. Stoga je razložno očekivati da je u tako postavljenim okvirima veoma lako pronaći zajednički interes u pretpostavljenom financiranju različitih stupnjeva studija. Nastavnici komparativne književnosti višestruki su dobitnici različitih godišnjih znanstvenih nagrada, nagrada strukovnih i umjetničkih udruga, članovi HAZU, znanstvenici s međunarodnim iskustvom i reputacijom, suradnici u nekoliko međunarodnih znanstvenih projekata, predavači na različitim poslijediplomskim programima i utemeljitelji nekoliko novih područja studija na Filozofskom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu.

Program studija komparativne književnosti usporediv je sa sličnim studijem na europskim i američkim sveučilištima, na primjer: Centro interdipartimentale di teoria e storia comparata della letteratura (Università degli studi di Bologna), Komparatistik (Universität Tübingen), Institut für Vergleichende Literaturwissenschaft (Universität Wien), Institut für Vergleichende Literaturwissenschaft (Universität Innsbruck), Centrum komparatistiki (Univerzita Karlova, Prag), Department of Comparative Literature (Stanford University), Program in Literature (Duke University), Curriculum of Comparative Literature (University of North Carolina at Chapel Hill), Department of Comparative Literature (University of Wisconsin, Madison), Comparative Literature Department (Indiana University) itd.

Podaci o studiju komparativne književnosti u svijetu, odnosno *linkovi* na web-stranice institucija koje izvode program iz komparativne književnosti mogu se naći na web-stranici: <http://www.swan.ac.uk/german/bcla/clww.htm>.

Studij komparativne književnosti svojom je ponudom i strukturom iznimno pogodan za mobilnost studenata, kako u domaćim, tako i u međunarodnim razmjerima. I dosad su studenti/-ice komparativne književnosti iznimno dobro prolazili u natjecajima za međunarodne stipendije i provodili semestar na studiju u inozemstvu. Stoga je realno očekivati da će se taj trend i nastaviti u okvirima predviđenim reformom. Odsjek za komparativnu književnost već je dogovorio načelnu razmjenu nastavnika i studenata sa srodnim studijem na Sveučilištu u Ljubljani, a slijedom procesa reforme ne postoji ni jedan razlog da se razmjena na odvija i s drugim europskim, američkim ili australskim sveučilištima, odnosno s komparatističkim centrima, odsjecima i programima širom svijeta.

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv preddiplomskog studija: *komparativna književnost*

2.2. Nositelj studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (*predlagač*)

Odsjek za komparativnu književnost (*izvođač studija*)

2.3. Trajanje studija: 3 godine (6 semestara)

2.4. Uvjeti upisa: završena srednja škola i položen razredbeni ispit na Filozofskom fakultetu

2.5. Preddiplomski studij komparativne književnosti organiziran je kao jednopredmetno (glavni studij/program, *major*), dvopredmetno (komparativna književnost kao glavni studij/program uz drugi ravnopravni, preddiplomski glavni program na Filozofskom fakultetu, *double major*) i kao dodatni (*minor*, modul ili izborni program uz minimalno opterećenje, budući da student/-ica studira neki drugi jednopredmetni ili dvopredmetni program na Filozofskom fakultetu ili Sveučilištu). Student/-ica stječe sustavnu kompetenciju iz povijesti svjetske književnosti, teorije i metodologije proučavanja književnosti, komparativne povijesti hrvatske i drugih nacionalnih književnosti, teatrologije, filmologije i niza srodnih humanističkih disciplina (kulturalni i rodni studiji, semiotika, teorija medija, sociologija kulture, psihoanaliza, estetika, strani jezici itd.). Ta je kompetencija dovoljna za obavljanje većine poslova u području kulture i medija, a istodobno omogućuje kvalitetan nastavak studija svih humanističkih i društvenih znanosti na Filozofskom fakultetu, Sveučilištu i drugim sveučilištima u zemlji i inozemstvu ako je njihov diplomski program utemeljen na liberalnim načelima studiranja i ne traži završen konkretan preddiplomski studij određenog programa kao uvjet za njegov diplomski nastavak. Broj studenata/-ica koji upisuju preddiplomski program komparativne književnosti, prema sadašnjim upisnim kvotama, iznosi u prosjeku 25, odnosno 50 u dvopredmetnom režimu studija, što uz studente/-ice Filozofskog fakulteta koji mijenjaju studijsku grupu ili upisuju treću studijsku grupu, kao i uz studente drugih odsjeka koji slušaju kolegije iz programa komparativne književnosti daje prosjek od 75 (dvopredmetnih) studenata/-ica na svakoj godini studija. Budući da se reformom planira i jednopredmetni studij komparativne književnosti, upisna kvota mogla bi iznositi: 10 jednopredmetnih i 30 (15 x 2) dvopredmetnih studenata.

Zamjenik pročelnika Odsjeka, po funkciji, voditelj je programa preddiplomskog studija u dvogodišnjem razdoblju.

2.7. Preddiplomski i diplomski studij nisu u načelu objedinjeni u cjelinu, ali studenti/-ice jednopredmetnog i dvopredmetnog modela preddiplomskog studija komparativne književnosti - ako žele i imaju prosjek od 3,5 – gotovo automatizmom nastavljaju studij. Preddiplomski

program nudi osnovna znanja potrebna za nastavak studija, obaviještenost i sustavnu upućenost u sva područja studija, kolegiji su općenitijeg tipa, količina pisanih radova manja, a samostalni rad studenata/-ica – uz nastavnički nadzor i svakotjedne razgovore i konsultacije – usmjeren na opću književnopovijesnu, književnoteorijsku, komparatističku, teatrološku i filmološku kompetenciju. Preddiplomski se studij stoga i okončava završnim ispitom (test + esej) u kojemu se provjerava upravo takav, općenitiji tip znanja. Diplomski studij, povećanom izbornošću kolegija, višedisciplinarnom kompetencijom, odabirom drugoga svjetskog jezika, manjim istraživačkim projektima, kao i pripremama i pisanjem završnog rada, nudi različite oblike specijalizacije u područjima studija i priprema studente/-ice za doktorski studij i/ili kompetentno i profesionalno obavljanje poslova u različitim područjima rada.

2.8. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija:

baccalaureus/baccalaurea humanističkih znanosti (smjer/program: komparativna književnost) ili baccalaureus/baccalaurea Filozofskog fakulteta (smjer/program: komparativna književnost) Studenti *dodatnog* (minor, modul) programa iz komparativne književnosti na preddiplomskom ili diplomskom studiju ne stječu nikakav stručni ili akademski naziv iz komparativne književnosti.

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Studij komparativne književnosti sastoji se od obaveznih dijelova programa, koji čine njegovu jezgru, i izbornih kolegija na Fakultetu/Sveučilištu u svim oblicima preddiplomskog i diplomskog studija. To su: a) opća povijest književnosti, b) teorija i metodologija proučavanja književnosti, c) komparativna povijest hrvatske književnosti, d) teatrologija i filmologija. Nastavna jedinica na studiju komparativne književnosti je *jednosemestralni kolegij*. Kolegij je tematski odnosno problemski oblikovana nastavna cjelina, kombinacija predavačkog i seminarskog rada, uz obavezne vježbe odnosno konzultativne, personalizirane razgovore nastavnika s manjim grupama studenata (između 3 i 5 studenata). Težište cjelokupnoga nastavnog rada nije na općim pogledima i kvantiteti usvojene građe, nego na usvajanju metodologije znanstvenog rada i kvaliteti obrade užih tematskih i problemskih područja.

Jezgru studija/programa u svim njegovim oblicima čine kolegiji iz opće povijesti književnosti, kolegiji iz teorije i metodologije proučavanja književnosti, kolegiji iz komparativne povijesti hrvatske književnosti, kolegiji iz teatrologije i/ili filmologije. Da bi završili studij komparativne književnosti studenti/-ice moraju odslušati i položiti stanoviti broj općepovijesnih (P), teorijsko-metodoloških (T), poredbeno-povijesnih (komparatističkih, K) i teatroloških i/ili filmoloških (TE/F) kolegija. Prilikom upisa u prvi semestar preddiplomskog

studija, studenti/-ice su upoznati s trogodišnjim rasporedom kolegija prema obaveznim dijelovima programa kako bi mogli lakše birati kolegije i uz pomoć nastavnika strukturirati slijed studija.

Svi su kolegiji izborni, a njihov broj varira ovisno o obliku studija komparativne književnosti. Kolegiji se mijenjaju svakog semestra, a njihov se opis, program, literatura i izvedbeni nastavni plan objavljuju (www.ffzg.hr/kompk i oglasna ploča Odsjeka) semestar unaprijed: u lipnju za sljedeći zimski semestar, a u prosincu za sljedeći ljetni semestar. Jednako tako studenti/-ice prijavljuju kolegije u prvom tjednu rujna za sljedeći zimski semestar i u posljednjem tjednu siječnja za sljedeći ljetni semestar. Kolegiji se prijavljuju nastavnicima, tako što se ispuni obrazac dostupan u tajništvu ili na web-stranici Odsjeka.

Satnica svakog kolegija iz komparativne književnosti iznosi 3 (2+1) nastavna sata, pri čemu su 2 nastavna sata kombinacija predavačkog i seminarskog rada s konkretnim obavezama studenata/-ica za svaki nastavni termin prema programu i izvedbenom nastavnom planu kolegija, a 1 sat iznose obavezne vježbe odnosno konzultativni, personalizirani razgovori nastavnika s manjim grupama studenata (3–5). Maksimalni broj studenata na kolegiju je 20. Svaki kolegij boduje se s 6 bodova ECTS-a. Bodovanje proizlazi iz satnice kolegija, načina izvođenja nastave i opterećenja studenata/-ica u svim oblicima studija (količina i vrsta tjednih obaveza). Sastavni element ocjenjivanja i oblici vrednovanja studenata/-ica su:

1. kontinuirana evaluacija rada tijekom kolegija,
2. najviše 3 izostanka od 15 termina kolegija (obavezna 80% prisutnost),
3. aktivnost na nastavi,
4. redovito izvršavanje tjednih obaveza (čitanje predviđenih tekstova, pisanje kratkih tjednih zadaća koje potvrđuju čitanje literature i/ili zanimanje za problem koji se obrađuje),
5. izrada 2 manja pisana rada tijekom trajanja kolegija (ukupno 10-15 kartica teksta), 6. pojedinačna ili grupna prezentacija teme, problema ili teksta u samom kolegiju,
7. ispit (test + esej).

Postotci, omjer, udio i odnosi elemenata vrednovanja ovise o konkretnom kolegiju i načinu njegove izvedbe.

Kolegij završava ispitom koji se u pravilu organizira u zadnjem tjednu nastave u semestru. Ispit se sastoji od testa i eseja na zadanu temu iz problematike obrađene na kolegiju. Rezultati ispita objavljuju se sljedeći tjedan u terminu održavanja kolegija. Studenti/-ice koji zbog valjanih razloga nisu mogli prisustvovati ispitu ili nisu zadovoljili na ispitu, imaju priliku ispit polagati sljedeći tjedan u nastavnom terminu kolegija. Taj se način ispitivanja održava onoliko puta koliko je zakonski predviđeno. Ovisno o načinu rada, svaki nastavnik može

izabrati i drukčiji oblik ispita. Svaki odslušani kolegij iz komparativne književnosti uvjet je za sljedeći semestar. Studenti/-ice komparativne književnosti, ovisno o obliku studija, imaju minimalno jedan, a maksimalno tri ispita u semestru. Prosjek semestralnih ispita tijekom studija iznosi dva ispita po semestru.

Studenti/-ice su dužni sve radove izrađene tijekom studija komparativne književnosti čuvati u tiskanom i/ili digitalnom obliku, i tako stvarati *studentski portfolio* koji nastavnicima omogućuje da prate njihov rad i interese.

Oblici preddiplomskog studija i obaveze studenata/-ica:

a) Komparativna književnost kao glavni jednopredmetni studij

ukupno: 180 bodova (ECTS)

- **90 bodova:** 15 stručnih kolegija po 6 bodova: 9 iz područja programske jezgre: 4 P /2 do romantizma (P1), 2 nakon/, 2T, 1K, 1Te, 1F i 6 po izboru

- **6 bodova:** 1 kolegij iz estetike ()

- 2 (ili 4) jednosemestralna kolegija iz stranog jezika ili 2 dvosememestralna (ukupno **4 boda** u I. II. sem. **ili ako bude moguće 8 bodova** od I.-IV. sem) - kolegiji iz stranog jezika mogu se ostvariti i kao studij jezika (npr. minor/modul iz engl, njem, franc, tal, španj, ruskog) *ako za to bude postojala mogućnost*, pa se uz predviđenih 8 bodova mogu koristiti bodovi namijenjeni izbornim kolegijima na FF-u/Sveučilištu

- **9 bodova** završni rad iz kolegija u VI. semestru (15 kartica ili oko 5000 riječi)

- **9 bodova** završni ispit (5 test + 4 esej) u VI. semestru

- **62 ili 58 bodova** izborni kolegiji na FF-u/Sveučilištu (npr. minor programe, module iz pojedinih nac. knjiž, sociol, fil, lingv, pov, pov.umj. itd)

Studenti/-ice komparativne književnosti kao *glavnog jednopredmetnog preddiplomskog programa* moraju u 6 semestara odslušati i položiti 15 stručnih jednosemestralnih kolegija: 4 iz opće povijesti književnosti (2 do romantizma - P1 i dva nakon romantizma - P), 2 iz teorije i metodologije proučavanja književnosti (T), 1 poredbeno-povijesni (K), 1 iz teatrologije (TE), 1 iz filmologije (F) i 6 kolegija po vlastitom izboru. Usto, moraju odslušati i položiti jednosemestralni kolegij iz estetike na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta i odslušati 2 ili 4 semestra (2 sata nastave tjedno i, prema odluci fakultetskog Vijeća, uz opterećenje od 2 ECTS-boda po semestru) stranog /svjetskog/ jezika (engleski, njemački, francuski, španjolski, talijanski ili ruski) i položiti ga. Ako nastavu stranog jezika ne bude moguće organizirati u slijedu od četiri semestra, bodovi pripisani nastavi stranog jezika u III. i IV. semestru ulaze u kvotu bodova predviđenih za izborne kolegije na Filozofskom fakultetu/Sveučilištu. Na kraju

VI. semestra polažu završni ispit koji se sastoji od testa i eseja, i ako su to uspješno učinili, stječu bakalaureat.

Tablica I.

Komparativna književnost kao glavni(jednopedmetni) preddiplomski studij:

semestar studija	program studija komparativne književnosti	bodovi po kolegijima komp. knjiž.	bodovi ukupno komp. knjiž	bodovi za izborne kolegije na FF-u/Sveučilištu	bodovi po semestru ukupno (6 x 30 ili ukupno 180)
I.	3 kolegija	6 + 6 + 6	20	10	30
	strani jezik	2			
II.	3 kolegija	6 + 6 + 6	20	10	30
	strani jezik	2			
III.	3 kolegija ili 2 kolegija + kolegij iz estetike	6 + 6 + 6	18 (20)	12 (10)	30
	strani jezik	2			
IV.	3 kolegija ili 2 kolegija + kolegij iz estetike	6 + 6 + 6	18 (20)	12 (10)	30
	strani jezik	2			
V.	3 kolegija	6 + 6 + 6	18	12	30
VI.	1 kolegij koji, uz osnovne obaveze, završava manjim radom od 15 kartica ili 5000 riječi (9 bodova)	6 + 9	24	6	30
	završni ispit (test + esej)	9			

b) Komparativna književnost kao jedan od programa u dvopredmetnom studiju
ukupno: 90 bodova (ECTS)

- **60 bodova:** 10 stručnih kolegija (po 6 bodova): 4 općepovijesna (P: 2 do rom, 2 nakon rom.), 2 teorijska (T), 1 komparatistički (K), 1 teatrološki/filmološki (Te/F) i 2 po izboru
- **9 bodova** završni ispit (5 test + 4 esej) u VI. semestru
- **11 ili 15 bodova:** izborni kolegiji na FF-u/Sveučilištu (I-V. semestar)
- **6 bodova:** 1 kolegij iz estetike u V. ili VI. semestru studija
- 1 dvosem. kolegij iz stranog jezika ili 2 jednosem. (**ukupno 4 boda** u dva semestra – 2 boda u I. i 2 boda u II. semestru): ako student/-ica uz komparativnu književnost studira engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski ili ruski jezik, bodovi predviđeni za strani jezik ulaze u izborne bodove za kolegije na FF-u/Sveučilištu

Studenti/-ice komparativne književnosti kao *jednog od dva glavna preddiplomska programa u dvopredmetnom studiju* moraju u 6 semestara odslušati i položiti 10 stručnih kolegija: 4 iz opće povijesti književnosti (2 do romantizma - P1 i 2 nakon romantizma - P), 2 iz teorije i metodologije proučavanja književnosti (T), 1 poredbeno-povijesni (K) 1 iz teatrologije ili filmologije (TE/F) i 2 po vlastitom izboru. Usto, moraju odslušati i položiti jednosemestralni kolegij iz estetike na Odsjeku za filozofiju Filozofskog fakulteta i odslušati 2 semestra (2 sata nastave tjedno i, prema odluci fakultetskog Vijeća, uz opterećenje od 2 ECTS-boda po semestru) stranog /svjetskog/ jezika (engleski, njemački, francuski, španjolski, talijanski ili ruski) i položiti ga. Ako studiraju neki od tih jezika kao glavni predmet u dvopredmetnom studiju, ne moraju polagati strani jezik. Na kraju VI. semestra polažu završni ispit koji se sastoji od testa i eseja i, ako su to uspješno učinili, stječu bakalaureat.

Tablica II.

Komparativna književnost kao jedan od dva glavna ravnopravna preddiplomska studija:

semestar studija	program komparativne književnosti	studija	bodovi po kolegijima komp. knjiž.	bodovi ukupno komp. knjiž	bodovi za izborne kolegije na FF-u/Sveučilištu	bodovi po semestru (ukupno 90)
I.	2 kolegija		6 + 6	12 ili 14	3 (za studente koji studiraju engl, njem, franc, tal, špa, rus. jezik) 1 (za studente koji ne studiraju te jezike)	15
	strani jezik		2			
II.	2 kolegija		6 + 6	12 ili 14	3 (za studente koji studiraju engl, njem, franc, tal, špa, rus. jezik) 1 (za studente koji ne studiraju te jezike)	15
	strani jezik		2			
III.	2 kolegija		6 + 6	12	3	15
IV.	2 kolegija		6 + 6	12	3	15
V.	2 kolegija ili 1 kolegij + kolegij iz estetike		6 + 6	12	3	15
VI.	1 kolegij ili kolegij iz estetike		6	15	0	15
	završni ispit (test + esej)		9			

c) Komparativna književnost kao dodatni preddiplomski studij

ukupno: 30 bodova (ECTS)

- 1 stručni kolegij po semestru, uz slobodan semestar , vjerojatno I. ili VI. zbog snalaženja ili obaveza u završnom semestru preddiplomskog programa glavne/-ih studijskih grupa:

2 općepovijesna (P)

1 teorijski (T)

1 komparatistički (K)

1 teatrološki/filmološki (Te/F)

Studenti/-ice *dodatnog preddiplomskog programa ili modula* komparativne književnosti, moraju u 6 semestara položiti 5 stručnih kolegija: 2 iz opće povijesti književnosti (P1 ili P), 1 iz teorije i metodologije proučavanja književnosti (T), 1 poredbeno-povijesni (K) i 1

teatrološki ili filmološki (TE/F). Studij mogu započeti u II. semestru ili završiti u V. – ovisno o tome žele li rasteretiti početni ili završni semestar studija.

Tijekom studija studenti/-ice komparativne književnosti slobodno biraju kolegije iz ponude Filozofskog fakulteta/Sveučilišta ovisno o količini bodova koja im je za to predviđena.

bakalaureat (180 za jednopredmetni ili 90 bodova ECTS za dvopredmetni studij)			***
prediplomski studij: 6 semestara	Komparativna književnost kao jednopredmetni studij (Major, Hauptfach) ukupno 180 bodova (ECTS)	Komparativna književnost kao ravnopravni glavni program u dvopredmetnom studiju (A1 ili A2, /Double/ Major, Hauptfach) ukupno 90 bodova (ECTS)	Komparativna književnost kao dodatni program (B, Minor, Nebenfach) ukupno 30 bodova (ECTS)
	<ul style="list-style-type: none"> ● 9 bodova završni ispit (5 test + 4 esej) u VI. semestru ● 62 ili 58 bodova izborni kolegiji na FF-u/Sveučilištu (npr. minor programe, module iz pojedinih nac. knjiž, sociol, fil, lingv, pov, pov.umj. itd) 	<ul style="list-style-type: none"> ● 9 bodova završni ispit (5 test + 4 esej) u VI. semestru ● 11 ili 15 bodova: izborni kolegiji na FF-u/Sveučilištu (I-V. semestar) 	nema završnog ispita
	ukupno 109 (ili 113) bodova (ECTS)	ukupno 70 (66) bod(ov)a (ECTS)	ukupno 30 bodova (ECTS)
	<p>Ukupno 17 kolegija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 15 stručnih kolegija po 6 bodova: 9 iz područja programske jezgre: 4 P /2 do romantizma (P1), 2 nakon/, 2T, 1K, 1Te, 1F i 6 po izboru (90 bodova) ● 9 bodova završni rad iz kolegija u VI. semestru (15 kartica ili oko 5000 riječi) ● 1 kolegij iz estetike (6 bodova) ● 2 (ili 4) jednosemestralna kolegija iz stranog jezika ili 2 dvosememestralna (ukupno 4 boda u I. II. sem. ili ako bude moguće 8 bodova od I.-IV. sem) - kolegiji iz stranog jezika mogu se ostvariti i kao studij jezika (npr. minor/modul iz engl, njem, franc, tal, španj, ruskog) <u>ako za to bude postojala mogućnost, pa se uz predviđenih 8 bodova mogu koristiti bodovi namijenjeni izbornim kolegijima na FF-u/Sveučilištu</u> 	<p>Ukupno 12 kolegija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 10 stručnih kolegija (po 6 bodova): 4 općepovijesna (P: 2 do rom, 2 nakon rom.), 2 teorijska (T), 1 komparatistički (K), 1 teatrološki/filmološki (Te/F) i 2 po izboru (60 bodova) ● 1 kolegij iz estetike (6 bodova) u V. ili VI. semestru studija ● 1 dvosem. kolegij iz stranog jezika ili 2 jednosem. (ukupno 4 boda u dva semestra – 2 boda u I. i 2 boda u II. semestru): ako student/-ica uz komparativnu književnost studira engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski ili ruski jezik, bodovi predviđeni za strani jezik ulaze u izborne bodove za kolegije na FF-u/Sveučilištu 	<p>Ukupno 5 kolegija:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● (1 stručni kolegij po semestru, uz slobodan semestar, vjerojatno I. ili VI. zbog snalaženja ili obaveza u završnom semestru preddiplomskog programa glavne/-ih studijskih grupa): 2 općepovijesna (P) 1 teorijski (T) 1 komparatistički (K) 1 teatrološki/filmološki (Te/F)

3.2. OPIS PREDMETA - OSNOVNA PODRUČJA STUDIJA

3.2.1. Opća povijest književnosti

Kolegiji iz opće povijesti književnosti obuhvaćaju teme iz svjetske književnosti od njezinih početaka do suvremenih pojava. Proučavaju se razdoblja u povijesti svjetske i različitih nacionalnih književnosti (antika, srednjovjekovlje, humanizam, renesansa, barok, klasicizam, romantizam, realizam, moderna i postmoderna književnost; starogrčka i rimska književnost, latinska srednjovjekovna književnost, talijanska renesansa, francuski klasicizam, njemački romantizam, ruski i francuski realizam, njemački ekspresionizam, ruski i talijanski futurizam itd.), razvitak književnih rodova i vrsta (epika, lirika, drama; ep, tragedija, sonet, roman itd.) i književno stvaralaštvo najznačajnijih pisaca (od Homera do suvremenih pisaca), odnosno

a) *problemski*: epohe, razdoblja i pravci; orijentalni izvori europske književnosti: *Gilgameš*, *Biblija*; antička književnost: Homerovi epovi, grčka tragedija i komedija, počeci lirike; književnost helenizma; opće značajke rimske književnosti; srednjovjekovna književnost: opće značajke i dominantne književne vrste (epika, sage); književnost na latinskom jeziku i počeci pojedinih nacionalnih književnosti; renesansa: opće značajke i duh epohe; renesansni ep u Italiji, lirika i proza, viteški i pikarski roman; francuska renesansa, elizabetinsko razdoblje u Engleskoj, zlatni vijek španjolske književnosti; francuski klasicizam: poetika klasicističke tragedije; komedija; prosvjetiteljstvo, enciklopedisti, predromantizam; romantizam: opće značajke, engleski, francuski i njemački romantizam, romantizam u slavenskim književnostima; realizam: poetika i književno stvaranje, preteče, realistička književnost u Francuskoj i u Rusiji; Baudelaire, simbolizam, parnasovci; naturalizam i verizam; književni pravci 20. stoljeća; opće značajke i reprezentativna djela moderne poezije, proze i drame; postmoderna književnost i razvitak književnosti nakon njezine dominacije;

b) najznačajniji pisci: Homer, Eshil, Sofoklo, Euripid, Aristofan, Plaut, Vergilije, Horacije, Ovidije, Petronije, Apulej, Dante, Petrarca, Boccaccio, Chaucer, Ariosto, Rabelais, Tasso, Cervantes, Góngora, Lope de Vega, Shakespeare, Quevedo, Milton, Calderón de la Barca, Corneille, Molière, Racine, Defoe, Swift, Le Sage, Richardson, Voltaire, Prevost, Fielding, Goldoni, Rousseau, Sterne, Diderot, Beaumarchais, Goethe, Schiller, Hölderlin, Wordsworth, Novalis, Scott, Manzoni, Byron, Lamartine, Shelley, Keats, Heine, Mickiewicz, Leopardi, Puškin, Hugo, Poe, Ljermontov, Stendhal, Balzac, Gogolj, Thackeray, Dickens, Turgenjev, Keller, Flaubert, Dostojevski, Tolstoj, Zola, Verga, Maupassant, Whitman, Baudelaire, Mallarmè, Rimbaud, Ibsen, Twain, James, Strindberg, Wilde, Shaw, Conrad, Čehov, Gorki, Proust, Rilke, Pirandello, Th. Mann, Blok, Apollinaire, Musil, Joyce, V. Woolf, Gide, Kafka,

Broch, T. S. Eliot, Pessoa, Ungaretti, Pasternak, Bulgakov, Majakovski, Faulkner, Garcia Lorca, Brecht, Malraux, Hemingway, Borges, Yourcenar, Sartre, Camus, Beckett, Ionesco, Simon, Celan, Calvino, Grass, García Márquez, Fuentes, Cortázar, Vargas Llosa, Eco i dr.

3.2.1.1. Osnovna literatura iz opće povijesti književnosti

A Companion to Romanticism, prir. Duncan Wu, Blackwell Publishers, Malden (MA) etc, 1999.

“Afrička književnost”, *Književna smotra*, br. 59-60, 1985.

“Beckett”, *Quorum*, br. 2-3, br. 4, 1990.

“Dostojevski”, *Književna smotra*, br. 43-44, 1981.

“James Joyce & Virginia Woolf”, *Književna smotra*, br. 45, 1982.

“Novi srednji vijek”, prir. A. Zlatar, *Treći program Hrvatskoga radija*, br. 37, 1992.

“Postmodernizam”, *Republika*, br. 10-11-12, 1985.

“Proust s onu stranu ogledala”, prir. A. Zlatar, Gordogan, br. 17-18, 1985.

Anders, G. *Kafka – za i protiv*, Narodna prosvjeta, Sarajevo 1955.

Auerbach, E. *Mimeza*, Hena com, Zagreb 2004.

Averincev, S. *Poetika ranovizantijske književnosti*, SKZ, Beograd 1952.

Bahtin, M. *O romanu*, Nolit, Beograd 1989.

Bahtin, M. *Problemi poetike Dostojevskog*, Nolit, Beograd 1967.

Bahtin, M. *Stvaralaštvo F. Rabelaisa*, Nolit, Beograd 1978.

Benčić, Ž. *Barok i avangarda*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1991.

Bialostocki, J. *Povijest umjetnosti i humanističke znanosti*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1986.

Brannigan, J. *New Historicism and Cultural Materialism*, Palgrave Macmillan, Hampshire & New York 1998.

Burke, P. *Junaci, nitkovi, lude*, Školska knjiga, Zagreb 1991.

Čale, F. & Zorić, M. *Uvod u Boccaccia & Boccaccio u Hrvata*, u: Boccaccio, *Djela*, Liber & Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1981.

Čale, F. *Petrarca i petrarkizam*, Školska knjiga, Zagreb 1971.

Čale, F. *Uvod u Dantea & Dante u hrvatskoj književnosti*, u: Dante, *Djela*, Liber & Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1976.

Calinescu, M. *Lica moderniteta*, Stvarnost, Zagreb 1988.

Curtius, E. R. *Eseji iz evropske književnosti*, Veselin Masleša, Sarajevo 1964.

- Curtius, E. R. *Europska književnost i latinsko srednjovjekovlje*, Matica hrvatska, Zagreb 1971. (2. izd. Naprijed, Zagreb 1998.)
- Davis, N. Z. *Povratak Martina Guerre*, Konzor, Zagreb 2001.
- De Sanctis, F. *Povijest talijanske književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb 1955.
- Duby, G. *Vitez, žena i svećenik*, Logos, Split 1987.
- Dukat, Z. *Homersko pitanje*, Globus, Zagreb 1988.
- Flaker, A. & Škreb, Z. *Stilovi i razdoblja*, Matica hrvatska, Zagreb 1964.
- Flaker, A. *Poetika osporavanja*, Školska knjiga, Zagreb ²1984.
- Flaker, A. *Stilske formacije*, Liber, Zagreb ²1986.
- Flaker, A. *Ruska avangarda*, Liber, Zagreb 1984.
- Frejdenberg, O. *Slika i pojam*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1986.
- Friedrich, H. *Struktura moderne lirike*, Stvarnost, Zagreb ²1989.
- Frye, N. *Veliki kod(eks)*, Prosveta, Beograd 1985.
- Gasparov, M. L. *A History of European Versification*, Oxford University Press, Oxford 1996.
- Ginzburg, C. *Sir i crvi*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1989.
- Guillén, C. *Književnost kao sistem*, Nolit, Beograd b. g. i.
- Gurevič, A. *Kategorii srednevekovoj kul'tury*, Iskusstvo, Moskva 1984.
- Gurevič, A. *Problemi narodne kulture u srednjem veku*, Grafos, Beograd 1987.
- Hägg, T. *The Novel in Antiquity*, Basil Blackwell, Oxford 1983.
- Harrington, W. *Uvod u Bibliju*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb ³1991.
- Hassan, I. *Komadanje Orfeja*, Globus, Zagreb 1992.
- Hauser, A. *Socijalna istorija umetnosti i književnosti I-II*, Kultura, Beograd 1962-1966.
- Hergešić, I. *Književni portreti*, Stvarnost, Zagreb 1967.
- Hergešić, I. *Shakespeare, Molière, Goethe*, Znanje, Zagreb 1978.
- Hocke, G. R. *Manirizam u književnosti*, Cekade, Zagreb 1984.
- Huizinga, J. *Homo ludens*, Naprijed, Zagreb 1992.
- Huizinga, J. *Jesen srednjeg vijeka*, Naprijed, Zagreb ²1991.
- Hunt, L. *Nova kulturna historija*, Naklada Ljevak, Zagreb 2001.
- Ivić, N. *Domišljanje prošlosti*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1992.
- Janković, M. *Novela u američkoj književnosti*, Filozofski fakultet, Zadar 1977.
- Kettle, A. *Engleski roman*, Svjetlost, Sarajevo 1962.
- Književni barok*, prir. Ž. Benčić & D. Fališevac, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1988.

- Kravar, Z. "Književnost 17. stoljeća i pojam 'barok'", u: *Književni barok*, prir. Ž. Benčić & D. Fališevac, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1988.
- Le Goff, J. *Civilizacija srednjovjekovnog Zapada*, Golden marketing, Zagreb 1998.
- Le Goff, J. *Intelektualci u srednjem vijeku*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1982.
- Le Goff, J. *Srednjovjekovni imaginarij*, Antibarbarus, Zagreb 1993.
- Lesky, A. *Povijest grčke književnosti*, Golden marketing, Zagreb 2001.
- Lihačov, D. *Poetika stare ruske književnosti*, Srpska književna zadruga, Beograd 1982.
- Lodge, D. *Načini modernog pisanja*, Globus & Stvarnost, Zagreb 1988.
- Lukács, G. *Roman i povijesna zbilja*, Globus, Zagreb 1986.
- Modernism*, prir. M. Bradbury & J. McFarlane, Penguin, London 1991.
- Pavličić, P. *Poetika manirizma*, August Cesarec, Zagreb 1988.
- Peleš, G. *Iščitavanje značenja*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1982.
- Postmoderna ili borba za budućnost*, August Cesarec, Zagreb 1993.
- Poulet, G. *Čovek, vreme, književnost*, Nolit, Beograd 1975.
- Povijest svjetske književnosti*, I-VII, Mladost, Zagreb 1974-1982.
- Praz, M. *Agonija romantizma*, Nolit, Beograd 1974.
- Pristup Faulkneru*, Globus, Zagreb 1977.
- Raymond, M. *Od Baudelairea do nadrealizma*, Veselin Masleša, Sarajevo 1958.
- Šafranek, I. & Donat, B. *Temelji modernog romana*, Školska knjiga, Zagreb 1971.
- Šafranek, I. & Polanščak, A. *Francuski realistički romani XIX. stoljeća*, Školska knjiga, Zagreb 1972.
- Schein, S. *Smrtni junak: uvod u Homerovu Ilijadu*, Globus, Zagreb 1989.
- Silver, Brenda. *Virginia Woolf Icon*, University of Chicago Press, Chicago & London, 1999.
- Šklovski, V. *Građa i stil u Tolstojevom romanu Rat i mir*, Nolit, Beograd 1984.
- Slamnig, I. *Svjetska književnost zapadnoga kruga*, Školska knjiga, Zagreb ²1999.
- Solar, M. *Mit o avangardi i mit o dekadenciji*, Nolit, Beograd 1985.
- Solar, M. *Povijest svjetske književnosti*, Golden Marketing, Zagreb 2003.
- Solar, M. *Suvremena svjetska književnost*, Školska knjiga, Zagreb ³1997.
- The New Historicism*, prir. H. A. Veaser, Routledge, London & New York 1989.
- Tronski, I. *Povijest antičke književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb 1951.
- Vidan, I. *Nepouzdana pripovjedač*, Matica hrvatska, Zagreb 1970.
- Vidan, I. *Roman struje svijesti*, Školska knjiga, Zagreb 1971.
- Vidan, I. *Tekstovi u kontekstu*, Liber, Zagreb 1975.

Wellek, R. *Kritički pojmovi*, Vuk Karadžić, Beograd 1966.

Wilson, E. *Axelov zamak ili o simbolizmu*, Kultura, Beograd 1964.

Zlatar, A. *Ispovijest i životopis: srednjovjekovna autobiografija*, Antibarbarus, Zagreb 2000.

Žmegač, V. *Istina fikcije*, Znanje, Zagreb 1982.

Žmegač, V. *Bečka moderna*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.

Žmegač, V. *Povijesna poetika romana*, Matica hrvatska, Zagreb ³2004.

Žmegač, V. *Težišta modernizma*, Liber, Zagreb 1986.

3.2.2. Teorija i metodologija proučavanja književnosti

Kolegiji iz teorije i metodologije proučavanja književnosti obuhvaćaju tri osnovna problemska područja:

a) osnovne pojmove teorije književnosti - teorija književnosti, povijest književnosti i književna kritika; pojam znanosti o književnosti; stilistika, poetika i retorika; osnovni pojmovi verzifikacije; najpoznatiji stihovi i strofe; tropi i figure; klasifikacija književnosti: književni rodovi i vrste, poezija i proza, usmena i pisana, trivijalna; značajke pojedinih književnih vrsta; osnovni pojmovi analize književnoga djela: motiv, tema, fabula, kompozicija, pripovjedač, karakter, ideja; poetika i retorika od Aristotela do romantizma: najznačajnija djela i njihova osnovna problematika; stilistička i strukturalna analiza književnoga teksta;

b) osnovne orijentacije u metodologiji proučavanja književnosti; opći metodološki problemi suvremene znanosti o književnosti; književnoznanstveni pozitivizam (Scherer, Taine); ruski formalisti (Šklovski, Tinjanov, Tomaševski i dr.), češki strukturalisti (Mukašovský, Vodička), novija kritika u Engleskoj i Americi (T. S. Eliot, Richards, nova kritika, teoretičari romana), učenje o interpretaciji (Staiger, Kayser); utjecaji psihoanalize i arhetipska književna kritika (Freud, Jung, Frye, Lacan); utjecaji fenomenologije i egzistencijalizma (Ingarden, Sartre, Heidegger); marksistička i sociološka orijentacija u suvremenom proučavanju književnosti (Escarpit, Lukács, Adorno, Williams, Bourdieu i noviji kritičari); estetika recepcije i teorijski pristupi čitanju književnoga teksta; utjecaji lingvistike i teorije informacija (de Saussure, Jakobson); strukturalizam i semiotika (Barthes, Lotman, Eco i dr.); dekonstrukcija (Derrida i kritičari s Yalea) i poststrukturalistički kritički pristupi; novi historizam i kulturalni materijalizam; kulturalni studiji, feministička i postkolonijalna kritika;

c) osnovni pojmovi komparativnoga proučavanja književnosti - osnovni pojmovi komparatistike kao studijske discipline; opća, komparativna i svjetska književnost; problemi komparativnoga proučavanja povijesti književnosti: tematologija, književna razmjena,

književna morfologija; problemi teorije prevođenja; suvremena komparatistika u pojedinim zemljama.

3.2.2.1. Osnovna literatura iz teorije i metodologije proučavanja književnosti

- Adorno, T. *Filozofsko-sociološki eseji o književnosti*, Školska knjiga, Zagreb 1985.
- Agamben, G. *Ideja proze*, AGM, Zagreb 2004.
- Ambrogio, I. *Formalizam i avangarda u Rusiji*, Stvarnost, Zagreb 1977.
- Aristotel, *O pjesničkom umijeću*, August Cesarec, Zagreb 1983.
- Ashcroft, B. [i dr.] *Key Concepts in Post-Colonial Studies*, Routledge, London & New York 1998.
- Attridge, D. *Poetic Rhythm: an Introduction*, Cambridge University Press, Cambridge 1995.
- Bahtin i drugi*, prir. V. Biti, Naklada MD, Zagreb 1992.
- Bahtin, M. *Marksizam i filozofija jezika*, Nolit, Beograd 1980.
- Bahtin, M. *O romanu*, Nolit, Beograd 1989.
- Barker, C. *Cultural Studies: Theory and Practice*, Sage, London 2000.
- Barthes, R. *Književnost, mitologija, semiologija*, Nolit, Beograd ²1979.
- Barthes, R. *Svijetla komora*, Antibarbarus, Zagreb 2003.
- Barthes, R. *Užitak u tekstu; Varijacije o pismu*, Meandar, Zagreb 2004.
- Baudrillard, J. *Simulacija i zbilja*, Jesenski i Turk, Zagreb 2001.
- Baudrillard, J. *Simulakrumi i simulacija*, Naklada društva arhitekata, Karlovac 2001.
- Beker, M. *Moderna kritika u Engleskoj i Americi*, Liber, Zagreb 1973.
- Beker, M. *Povijest književnih teorija*, Liber, Zagreb 1979.
- Beker, M. *Semiotika književnosti*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1991.
- Beker, M. *Suvremene književne teorije*, Matica hrvatska, Zagreb ²1999.
- Beker, M. *Uvod u komparativnu književnost*, Školska knjiga, Zagreb 1995.
- Benjamin, W. *Estetički ogledi*, Školska knjiga, Zagreb 1986.
- Biti, V. *Pojmovnik suvremene književne i kulturalne teorije*, Matica hrvatska, Zagreb ²2000.
- Biti, V. *Strano tijelo pri/povijesti*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2000.
- Boileau-Despreaux, N. *Pjesničko umijeće*, Matica hrvatska, Zagreb 1999.
- Bourdieu, P. *Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste*, Harvard University Press, Cambridge, MA 1984.

- Bourdieu, P. *Les règles de l'art*, Seuil, Paris ²1998. (*The Rules of Art*, Cambridge, Polity Press, 1996)
- Bourdieu, P. *Što znači govoriti?*, Naprijed, Zagreb 1992.
- Burke, P. *Junaci, nitkovi, lude. Narodna kultura predindustrijske Evrope*, Školska knjiga, Zagreb 1991.
- Butler, J. *Nevolje s rodom*, Ženska infoteka, Zagreb 2000.
- Butler, J. *Tela koja nešto znače*, Samizdat B92, Beograd 2001.
- Chatman, S. *Story and Discourse*, Cornell University Press, Ithaca & London 1978.
- Cohn, D. *Transparent Minds*, Princeton University Press, Princeton 1978.
- Coward R. & Ellis, J. *Jezik i materijalizam*, Školska knjiga, Zagreb 1985.
- Culler, J. *Književna teorija: vrlo kratak uvod*, AGM, Zagreb, 2001.
- Culler, J. *O dekonstrukciji*, Globus, Zagreb 1991.
- Culler, J. *Structuralist Poetics*, Cornell University Press, Ithaca & London 1975.
- Cultural Theory and Popular Culture. A Reader*, prir. J. Storey, University of Georgia Press, Athens ²1998.
- Čale Feldman, L. *Euridikini osvrti*, Naklada MD & Centar za ženske studije, Zagreb 2001.
- De Certeau, M. *Invencija svakodnevice*, Naklada MD, Zagreb 2002.
- De Saussure, F. *Tečaj opće lingvistike*, ArtTresor & Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb 2001.
- Debord, G. *Društvo spektakla*, Arkzin, Zagreb 1996.
- Derrida, J. *O gramatologiji*, Veselin Masleša, Sarajevo 1976.
- Derrida, J. *Sablasi Marxa*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2002.
- Doležel, L. *Poetike Zapada*, Svjetlost, Sarajevo 1991.
- Dollimore, J. *Radical Tragedy: Religion, Ideology and Power in the drama of Shakespeare and his contemporaries*, Duke University Press, Durham ²1993.
- Duda, D. *Kulturalni studiji: ishodišta i problemi*, AGM, Zagreb 2002.
- Duda, D. *Priča i putovanje*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
- Eagleton, T. *Ideja kulture*, Jesenski i Turk, Zagreb 2002.
- Eagleton, T. *Iluzije postmodernizma*, Svetovi, Novi Sad 1997.
- Eagleton, T. *Književna teorija*, Liber, Zagreb 1987.
- Eagleton, T. *After Theory*, Basic Books, New York 2003.
- Easthope, A. *Literary into Cultural Studies*, Routledge, London & New York 1991.
- Eco, U. *Kultura, informacija, komunikacija*, Nolit, Beograd 1973.
- Eco, U. *Otvoreno djelo*, Veselin Masleša, Sarajevo 1965.

- Eco, U. *U potrazi za savršenim jezikom*, Hena com, Zagreb 2004.
- Ejhenbaum, B. *Književnost*, Nolit, Beograd 1972.
- Eliot, T. S. *Tradicija, vrijednosti i književna kritika*, Matica hrvatska, Zagreb 1999.
- Encyclopedia of Contemporary Literary Theory*, gl. prir. Irena R. Makaryk, University of Toronto Press, Toronto 1993.
- Felman, S. *Skandal tijela u govoru*, Naklada MD, Zagreb 1993.
- Felski, R. *Beyond Feminist Aesthetics*, Harvard University Press, Cambridge, MA 1989.
- Feministička likovna kritika i teorija likovnih umjetnosti*, prir. Lj. Kolečnik, Centar za ženske studije, Zagreb 1999.
- Feminizam / postmodernizam*, prir. L. J. Nicholson, Liberata & Centar za ženske studije, Zagreb 1999.
- Fiske, J. & Hartley, J. *Čitanje televizije*, Barbat & Prova, Zagreb 1992.
- Fiske, J. *Popularna kultura*, Clio, Beograd, 2001.
- Forster, E. M. *Aspects of the Novel*, Penguin, Harmondsworth 1985.
- Foucault, M. *Riječi i stvari*, Golden Marketing, Zagreb 2002.
- Foucault, M. *Znanje i moć*, Globus, Zagreb 1994.
- Frank, M. *Kazivo i nekazivo*, Naklada MD, Zagreb 1994.
- Frank, M. *Was ist Neostukturalismus?*, Suhrkamp, Frankfurt am Main 1984.
- Frye, N. *Anatomija kritike*, Golden marketing, Zagreb 2000.
- Gadamer, H. G. *Istina i metoda*, Veselin Masleša, Sarajevo 1978.
- Ginzburg, C. *Sir i crvi. Kozmos jednog mlinara iz 16. stoljeća*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1989.
- Greenblatt, S. *Renaissance Self-Fashioning: From More to Shakespeare*, The University of Chicago Press, Chicago & London 1980.
- Hansen-Löve, A. *Der russische Formalismus*, Verl. d. Österr. Akad. d. Wiss., Wien 1978.
- Havelock, E. *Muza uči pisati*, AGM, Zagreb 2003.
- Hebdige, D. *Potkultura: značenje stila*, Rad, Beograd 1980.
- Hirsch, E. D. *Načela tumačenja*, Nolit, Beograd 1983.
- Inglis, F. *Teorija medija*, Barbat & AGM, Zagreb 1997.
- Intertekstualnost & autoreferencijalnost*; ur. D. Oraić Tolić & V. Žmegač, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1993.
- Intertekstualnost & intermedijalnost*, ur. Z. Maković i dr., Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1988.
- Irigaray, L. *Ja, ti, mi: za kulturu razlike*, Ženska infoteka, Zagreb 1999.

- “Izabrani eseji i rasprave o Aristotelovoj Poetici”, *Književna smotra*, br. 31-32, 1978
- Jakobson, R. & Halle, M. *Temelji jezika*, Globus, Zagreb 1988.
- Jakobson, R. *Lingvistika i poetika*, Nolit, Beograd 1966.
- Jakobson, R. *Ogledi iz poetike*, Prosveta, Beograd 1978.
- Jameson, F. *U tamnici jezika*, Stvarnost, Zagreb, 1978.
- Jauss, E. R. *Estetika recepcije*, Nolit, Beograd 1978.
- Johansen, J. D. & Larsen, S. E. *Uvod u semiotiku*, Croatia Liber, Zagreb 2000.
- Jolles, A. *Jednostavni oblici*, Matica hrvatska, Zagreb ²2000.
- Jung, C. G. *Čovjek i njegovi simboli*, Mladost, Zagreb 1987.
- Kayser, W. *Jezičko umetničko delo*, Srpska književna zadruga, Beograd 1973.
- Kiberprostor, kibertijela, cyberpunk*, ur. M. Featherstone & Roger Burrows, Jesenski i Turk, Zagreb 2001.
- Kogoj - Kapetanić, B. *Komparativna istraživanja u Hrvatskoj*, “Rad JAZU”, br. 350, Zagreb 1968.
- Kontekst i značenje*, prir. N. Mišćević & M. Potrč, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1987.
- Kravar, Z. *Antimodernizam*, AGM, Zagreb 2003.
- Kravar, Z. *Stih i kontekst*, Književni krug, Split 1999.
- Kravar, Z. *Tema “stih”*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1993.
- "Kulturalni studiji" (I-IV.), prir. D. Duda, *Quorum*, br. 1-4, 2001.
- Kuhn, T. *Struktura znanstvenih revolucija*, Jesenski i Turk & Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb 1999.
- Lacan, *Četiri temeljna pojma psihoanalize*, Naprijed, Zagreb 1986.
- Lachmann, R. *Phantasia – Memoria – Rhetorica*, Matica hrvatska, Zagreb 2002.
- Lasić, S. *Poetika kriminalističkog romana*, Liber & Mladost, Zagreb 1973.
- Lasić, S. *Problemi narativne strukture*, Liber, Zagreb 1977.
- Leach, E. & Aycok, D. A. *Strukturalističke interpretacije biblijskog mita*, August Cesarec, Zagreb 1988.
- Lešić, Z. *Jezik i književno djelo*, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo 1971.
- Lévi-Strauss, C. *Divlja misao*, Golden marketing, Zagreb 2001.
- Lévi-Strauss, C. *Strukturalna antropologija 2*, Školska knjiga, Zagreb 1988.
- Lévi-Strauss, C. *Strukturalna antropologija*, Stvarnost, Zagreb ²1989.
- Levy, J. *Umjetnost prevođenja*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo 1982.
- Lodge, D. *Načini modernog pisanja*, Globus, Stvarnost, Zagreb 1988.
- Lomba, A. *Colonialism/Postcolonialism*, Routledge, London & New York 1998.

- Lotman, J. *Predavanja iz strukturalne poetike*, Zavod za izdavanje udžbenika, Sarajevo 1970.
- Lotman, *Kultura i eksplozija*, Alfa, Zagreb 1998.
- Lotman, *Struktura umjetničkog teksta*, Alfa, Zagreb 2001.
- Lukács, G. *Roman i povijesna zbilja*, Globus, Zagreb 1986.
- Liotard, J-F. *Postmoderna protumačena djeci*, August Cesarec, Zagreb 1990.
- Liotard, J-F. *Postmoderno stanje*, Bratstvo-jedinstvo, Novi Sad 1988.
- Markiewicz, H. *Nauka o književnosti*, Nolit, Beograd 1974.
- Martin, W. *Recent Theories of Narrative*, Cornell University Press, Ithaca & London 1986.
- Mayer, H. *Autsajderi*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1981.
- Meletinski, E. *Poetika mita*, Nolit, Beograd 1983.
- Miščević, N. *Filozofija jezika*, Jesenski i Turk, Zagreb ²2003.
- Moderna teorija romana*, prir. M Solar, Nolit, Beograd 1979.
- “Mogućnosti prepjeva”, *Književna smotra*, br. 91, 1994.
- Moi, T. *Sexual/Textual Politics. Feminist Literary Theory*, Routledge, London & New York ²2002.
- Mongia, P. *Contemporary Postcolonial Theory: A Reader*, Arnold, London & New York 1996.
- Mukařovský, J. *Književne strukture, norme i vrijednosti*, Matica hrvatska, Zagreb 1999.
- Mukařovský, J. *Struktura, funkcija, znak, vrednost*, Nolit, Beograd 1987.
- Nöth, W. *Priručnik semiotike*, Ceres, Zagreb 2004.
- Nova evropska kritika*, I-III, prir. A. Stamać i V. Zuppa, Općinska konferencija Saveza omladine, Marko Marulić, Split 1968-1972.
- Oraić, D. *Teorija citatnosti*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1990.
- Paglia, C. *Seksualna lica*, Ženska infoteka, Zagreb 2001.
- Pavličić, P. *Književna genologija*, Liber, Zagreb 1983.
- Pavličić, P. *Stih i značenje*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1993.
- Peleš, G. *Priča i značenje*, Naprijed, Zagreb 1989.
- Peleš, G. *Tumačenje romana*, ArtTresor, Zagreb 1999.
- Petrović, S. *Oblik i smisao*, Matica srpska, Novi Sad 1986.
- Petrović, S. *Priroda kritike*, Liber, Zagreb 1972.
- Poetika ruskog formalizma*, Prosveta, prir. A. Petrov, Beograd 1970.
- Political Shakespeare: Essays in Cultural Materialism*, prir. J. Dollimore & A. Sinfield, Cornell University Press, Ithaca & London ²1994.

- Politika i etika pripovijedanja*, prir. V. Biti, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2002.
- “Poststrukturalizam”, prir. M. Beker, *Republika*, od br. 3-4/1986. do br. 1-2/1987.
- Pranjić, K. *Jezik i književno djelo*, Školska knjiga, Zagreb 1968. (3. izd. Nova prosveta, Beograd 1985.)
- Propp, V. *Historijski korijeni bajke*, Svjetlost, Sarajevo 1990.
- Propp, V. *Morfologija bajke*, Prosveta, Beograd 1982.
- Reader-Response Criticism*, prir. J. Tompkins, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1980.
- Rezeptionsästhetik*, prir. R. Warning, Wilhelm Fink Verlag, München ²1979.
- Ricoeur, P. *Vreme i priča*, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Novi Sad 1993.
- Ricoeur, P. *Živa metafora*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1981.
- Rimmon-Kenan, S. *Narrative Fiction*, Routledge, London & New York ²2002.
- Rorty, R. *Konsekvenca pragmatizma*, Nolit, Beograd 1992.
- Rorty, R. *Kontingencija, ironija i solidarnost*, Naprijed, Zagreb 1995.
- Said, E. *Orijentalizam*, Konzor, Zagreb 1999.
- Schwanitz, D. *Teorija sistema i književnost*, Naklada MD, Zagreb 2000.
- Solar, M. *Edipova braća i sinovi*, Naprijed, Zagreb 1998.
- Solar, M. *Eseji o fragmentima*, Prosveta, Beograd 1985.
- Solar, M. *Filozofija književnosti*, Liber, Zagreb 1985.
- Solar, M. *Ideja i priča*, Golden marketing & Tehnička knjiga, Zagreb ³2004.
- Solar, M. *Pitanja poetike*, Školska knjiga, Zagreb 1971.
- Solar, M. *Predavanja o lošem ukusu*, Politička kultura, Zagreb 2004.
- Solar, M. *Roman i mit*, August Cesarec, Zagreb 1988.
- Solar, M. *Smrt Sancha Panze*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1981.
- Solar, M. *Teorija književnosti*, Školska knjiga, Zagreb ¹⁹2001.
- Solar, M. *Teorija proze*, Liber, Zagreb 1989.
- Solar, M. *Uvod u filozofiju književnosti*, Golden marketing & Tehnička knjiga, Zagreb ²2004.
- Staiger, E. *Temeljni pojmovi poetike*, Ceres, Zagreb 1996.
- Stamać, A. *Teorija metafore*, Cekade, Zagreb ²1983.
- Storey, J. *An Introduction to Cultural Theory and Popular Culture*, University of Georgia Press, Athens ²1998.
- Strinati, D. *An Introduction to Theories of Popular Culture*, Routledge, London & New York 1995.

- Strukturalizam*, "Kritika", br. 4, 1970.
- Stuart Hall: Critical Dialogues in Cultural Studies*, prir. D. Morley & K-H. Chen,, Routledge, London & New York 1996.
- Studying Culture. An Introductory Reader*, ur. A . Gray & J. McGuigan, Arnold, London²1997.
- Suvremena teorija pripovijedanja*, prir. V. Biti, Globus, Zagreb 1992.
- Škiljan, D. *U pozadini znaka*, Školska knjiga, Zagreb 1985.
- Šklovski, V. *Uskrsnuće riječi*, Stvarnost, Zagreb 1969.
- Škreb, Z. & Stamać, A. *Uvod u književnost*, Globus, Zagreb⁵1998.
- Škreb, Z. *Književnost i povijesni svijet*, Školska knjiga, Zagreb 1981.
- Škreb, Z. *Studij književnosti*, Školska knjiga, Zagreb 1976.
- The Cultural Studies Reader*, prir. S. Doring, Routledge, London & New York 1999.
- The Johns Hopkins Guide to Literary Theory & Criticism*, prir. M. Groden, Johns Hopkins University Press, Baltimore 1994.
- Tinjanov, J. *Pitanja književne povijesti*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
- Todorov, T. *Poetika*, Filip Višnjić, Beograd 1986.
- Tomaševski, B. *Teorija književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
- Tomaševski, B. *Teorija književnosti*, Srpska književna zadruga, Beograd 1972.
- Usmena književnost*, prir. M. Bošković-Stulli, Školska knjiga, Zagreb 1971.
- Uvod u naratologiju*, prir. Z. Kramarić, Izdavački centar Revija, Osijek 1989.
- Užarević, J. *Kompozicija lirske pjesme*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1991.
- Velčić, M. *Otisak priče. Intertekstualno proučavanje autobiografije*, August Cesarec, Zagreb 1991.
- Vodička, F. *Problemi književne istorije*, KZ Novog Sada, Novi Sad 1987.
- Wellek, R. *A History of Modern Criticism, I-IV*, Yale University Press, New Haven & London 1955.
- What is Cultural Studies? A Reader*, prir. J. Storey, Arnold, London 1996.
- Williams, R. *Keywords: a Vocabulary of Culture and Society*, Fontana Press, London 1983.
- Zima, L. *Figure u našem narodnom pjesništvu*, Globus, Zagreb²1988.
- Zlatar, A. *Istinito, lažno izmišljeno*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb 1989.
- Žmegač, V. *Književno stvaralaštvo i povijest društva*, Liber, Zagreb 1976.
- Žmegač, V. *Književnost i glazba*, Matica hrvatska, Zagreb 2003.
- Žmegač, V. *Književnost i zbilja*, Školska knjiga, Zagreb 1982.

3.2.3. Komparativna povijest hrvatske književnosti

Kolegiji iz poredbene povijesti hrvatske književnosti obuhvaćaju sljedeće teme i problemske komplekse: latinski, grčki i staroslavenski utjecaji u hrvatskoj književnosti; predstavnici latiniteta u 14. i 15. st.; petrarkisti; renesansna epika (Marulić i tradicija), Hektorović i Zoranić; Marin Držić i europsko renesansno kazalište; lirika u 16. stoljeću; barokni ep, komične poeme, religiozne poeme, melodrama (autori, izvori, teme); metaforika i verzifikacija Ivana Bunića Vučića, manirizam, Katančićev kvantitativni stih; protestantizam u hrvatskoj književnosti, hrvatski latinisti u XVIII. stoljeću, opat Fortis i morlakizam; preporoditelji i njihov odnos prema slavenskim, germanskim i romanskim književnostima, prema hrvatskoj književnoj tradiciji i europskom romantizmu; Šenoina književna naobrazba i orijentacija; pokušaji naturalizma (Kumičić i Zola); ruski utjecaji na hrvatsku realističku pripovjednu prozu; hrvatska književnost prema engleskoj književnosti u XIX. stoljeću; Matošev odnos prema suvremenoj europskoj književnosti; kozmopolitizam i esteticizam Moderne: odjeci ekspresionizma; tendencije u međuratnoj književnosti; Krleža; hrvatska poslijeratna književnost i suvremena hrvatska književnost u kontekstu svjetske književnosti.

3.2.3.1. Osnovna literatura iz komparativne povijesti hrvatske književnosti

- Batušić, Kravar & Žmegač, *Književni protusvjetovi*, Matica hrvatska, Zagreb 2001.
- Batušić, N. *Narav od fortune*, August Cesarec & Matica hrvatska, Zagreb 1991.
- Bogdan, T. *Lica ljubavi: status lirskog subjekta u kanconijeru Džore Držića*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 2003.
- Bogišić, R. *Hrvatska pastorala*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1989.
- Čale, F. "Predgovor", u knjizi M. Držić, *Djela*, Liber, Zagreb 1979.
- Čale, F. *Usporebe i tumačenja*, Matica hrvatska, Dubrovnik 1991.
- Čale, M. *Sam svoj dvojniki: eseji o hrvatskom književnom modernizmu*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 2004.
- Čale, M. *Volja za riječ: eseji o djelu Ranka Marinkovića*, Zavod za znanost književnosti, Zagreb 2001.
- Dukić, D. *Figura protivnika u hrvatskoj povijesnoj epici*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb 1998.
- Dukić, D. *Sultanova djeca*, Thema, Zadar 2004.
- "Ekspresionizam i hrvatska književnost", *Kritika*, br. 3, 1969.
- Fališevac, D. *Ivan Bunić Vučić*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1987.
- Fališevac, D. *Kaliopin vrt*, Književni krug, Split 1997.

- Fališevac, D. *Stari pisci hrvatski i njihove poetike*, Liber, Zagreb 1989.
- Filipović, R. *Hrvatsko-engleske književne veze*, Liber & Mladost, Zagreb 1972.
- Flaker, A. *Poetika osporavanja*, Školska knjiga, Zagreb ²1984.
- Flaker, A. *Književne poredbe*, Naprijed, Zagreb 1968.
- Frangeš, I. *Matoš - Vidrić - Krleža*, Liber, Zagreb 1974.
- Frangeš, I. *Povijest hrvatske književnosti*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1987.
- Hrvatska književnost prema evropskim književnostima*, prir. A. Flaker & K. Pranjić, Liber, Zagreb 1970.
- Hrvatska književnost u evropskom kontekstu*, A. Flaker & K. Pranjić, Zavod za znanost o književnosti & Liber, Zagreb 1978.
- Hrvatski književni barok*, prir. D. Fališevac, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1991.
- Kolumbić, N. *Hrvatska književnost do humanizma do manirizma*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1980.
- Kombol, M. *Povijest hrvatske književnosti do narodnoga preporoda*, Matica hrvatska, Zagreb ²1961.
- Kravar, Z. *Barock in der kroatischen Literatur*, Böhlau, Köln – Weimar – Wien 1991.
- Kravar, Z. *Barokni opis*, Liber, Zagreb 1980.
- Kravar, Z. *Nakon godine MCD*, Matica hrvatska, Dubrovnik 1993.
- Kravar, Z. *Studije o hrvatskom književnom baroku*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1975.
- Nemec, K. *Povijest hrvatskog romana*, Znanje, Školska knjiga, Zagreb 1994-2003.
- Novak, S. P. *Planeta Držić*, Cekade, Zagreb 1984.
- Novak, S. P. *Povijest hrvatske književnosti od Bašćanske ploče do danas*, Golden marketing, Zagreb 2003.
- Novak, S. P. *Povijest hrvatske književnosti*, Antibarbarus, Zagreb 1996-1999.
- Novaković, D. "Latinsko pjesništvo hrvatskoga humanizma", u M. Tomasović & D. Novaković, *Marko Marulić/Hrvatski latinisti*, Školska knjiga, Zagreb 1994.
- Pavličić, P. *Barokni pakao*, Naklada Pavičić, Zagreb 2003.
- Pavličić, P. *Barokni stih u Dubrovniku*, Matica hrvatska, Dubrovnik 1995.
- Pavličić, P. *Moderna hrvatska lirika*, Matica hrvatska, Zagreb 1999.
- Pavličić, P. *Stih u drami & drama u stihu*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1985.
- Pavličić, P. *Studije o Osmanu*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1996.
- Petrović, S. *Oblik i smisao*, Matica srpska, Novi Sad 1986.

- Petrović, S. *Problem soneta u starijoj hrvatskoj književnosti*, "Rad JAZU", br. 350, Zagreb 1968.
- Povijest hrvatske književnosti*, I-IV, Liber & Mladost, Zagreb 1974-1978.
- Rapacka, J. *Zaljubljeni u vilu*, Književni krug, Split 1998.
- Senker, B. *Hrestomatija novije hrvatske drame*, Disput, Zagreb 2000-2001.
- Senker, B. *Kazališne razmjene*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb 2002.
- Senker, B. *Pogled u kazalište*, Hrvatsko društvo kazališnih kritičara i teatrologa, Zagreb 1990.
- Senker, B. *Sjene i odjeci*, Znanje, Zagreb, 1984.
- Slabinac, G. *Hrvatska književna avangarda*, August Cesarec, Zagreb 1988.
- Slamnig, I. *Disciplina mašte*, Matica hrvatska, Zagreb 1965.
- Slamnig, I. *Hrvatska versifikacija*, Liber, Zagreb 1981.
- Slamnig, I. *Sedam pristupa pjesmi*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1986.
- Šavličić, P. *Hrvatski dramski stih*, Književni krug, Split 2000.
- Tomasović, M. *Komparatističke i romanističke teme*, Književni krug, Split 1993.
- Tomasović, M. *Marko Marulić Marul*, Erasmus naklada, Zavod za znanost o književnosti & Književni krug, Zagreb & Split 1999.
- Tomasović, M. *Tradicija i kontekst*, August Cesarec, Zagreb 1988.
- Tomasović, M. *Traduktološke rasprave*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb 1996.
- Tomasović, M. *Vila Lovorka: studije o hrvatskom petrarkizmu*, Književni krug, Split 2004.
- Torbarina, J. *Kroatističke rasprave*, Matica hrvatska, Zagreb 1997.
- Vončina, J. *Jezičnopovijesne rasprave*, Liber, Zagreb 1979.
- "Zbornik radova o Petru Hektoroviću", prir. J. Ravlić, *Kritika*, br. 6, 1970.
- Zlatar, A. *Autobiografija u Hrvatskoj*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
- Zlatar, A. *Marulićeva Davidijada*, Latina et Graeca, Zagreb 1991.
- Zlatar, A. *Tekst, tijelo, trauma*, Naklada Ljevak, Zagreb 2004.
- Žmegač, V. *Duh impresionizma i secesije*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb ²1997.
- Žmegač, V. *Krležini evropski obzori*, Znanje, Zagreb ²2001.

3.2.4. Teatrologija i filmologija

Kolegiji iz teatrologije i filmologije obrađuju sljedeće probleme:

a) teatrologija

postanak i razvitak teatrologije; teatrologija kao znanstvena disciplina (kao predmet sveučilišne nastave) i kao više pojedinačnih studijskih predmeta (scenografija, kostimografija,

povijest kazališta, teorija glume i režija); analiza dramskoga teksta i analiza procesa kazališne izvedbe: fabula, karakter, dijalog, osjećaj, mišljenje, gluma, igra; dramske i antidramske vrste: tragedija, komedija, tragikomedija, farsa, melodrama, mješovite vrste; metode istraživanja u teatrologiji; suvremeni pokušaji određenja fenomena teatra i izvođenje sistematike teatrologije; podrijetlo kazališta; osnovni tokovi opće povijesti kazališta i drame; razvitak teorije drame od Aristotela do danas; povijest hrvatskoga kazališta; suvremeno kazalište u svijetu i u nas

b) filmologija

osnove teorije filma; film prema drugim umjetnostima; poetika, retorika i stilistika filma; filmologija i komplementarne discipline: semiotika, teorija komunikacije, komparativna estetika, psihologija; povijest filma, njezine odrednice i razvitak filmske umjetnosti; najznačajniji stvaratelji i djela filma, najznačajniji pravci, stilovi, nacionalne kinematografije; doba televizije i videa

3.2.4.1. Osnovna literatura iz teatrologije i filmologije

a) teatrologija

A Sourcebook of Feminist Theatre and Performance, prir. C. Martin, Routledge, London & New York 1996.

Apollonio, M. *Povijest komedije dell'arte*, Cekade, Zagreb 1985.

Artaud, A. *Kazalište i njegov Dvojnik*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 2000.

Balme, Ch. *Einführung in die Theaterwissenschaft*, Erich Schmidt Verlag, Berlin 2001.

Batušić, N. *Gavella*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1983.

Batušić, N. *Hrvatska kazališna kritika*, Matica hrvatska, Zagreb 1971.

Batušić, N. *Povijest hrvatskog kazališta*, Školska knjiga, Zagreb 1978.

Batušić, N. *Teatrološka čitanka*, Slovo M, Zagreb 2004.

Batušić, N. *Uvod u teatrologiju*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1991.

Batušić, S. *Hrvatska pozornica*, Mladost, Zagreb 1978.

Bentley, E. *The Life of Drama*, Atheneum, New York 1964.

Bentley, E. *The Theory of Modern Stage*, Penguin, Harmondsworth 1968.

Bergson, H. *Smijeh*, Znanje, Zagreb 1987.

Bogner-Šaban, A. *Povrat u nepovrat*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 2001.

Brecht, *Dijalektika u teatru*, Nolit, Beograd 1966.

Brook, P. *Prazni prostor*, Marko Marulić, Split 1972.

Carlson, M. *Kazališne teorije*, I-III, Hrvatski centar ITI, Zagreb 1996-1997.

Car-Mihec, A. *Dnevnik triju žanrova*, Hrtavski centar ITI, Zagreb 2003.

- Cohen, S. J. *Ples kao kazališna umjetnost*, Cekade, Zagreb 1988.
- Craig, E. G. *O umjetnosti kazališta*, Centar za kulturnu djelatnost SSO, Zagreb 1980.
- Čale, F. *O književnim i kazališnim dodirima hrvatsko-talijanskim*, Matica hrvatska, Dubrovnik 1968.
- Čale Feldman, L. *Teatar u teatru u hrvatskom teatru*, Naklada MD & Matica hrvatska, Zagreb 1997.
- D'Amico, S. *Povijest dramskog teatra*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1972.
- Duvignaud, J. *Sociologija pozorišta*, BIGZ, Beograd 1978.
- Elam, K. *The Semiotics of Drama and Theatre*, Routledge, London & New York ²2002.
- Esslin, M. *The Theatre of the Absurd*, Penguin, Harmondsworth 1968.
- Estetika modernog teatra*, prir. R. Mazić i D. Rnjak, Vuk Karadžić, Beograd 1976.
- Fergusson, F. *Pojam pozorišta*, Nolit, Beograd 1979.
- Filozofija pozorišta*, prir. R. Lazić, Foto Futura, Zagreb 2004.
- Fischer-Lichte, E. *History of European Drama and Theatre*, Routledge, London & New York 2004.
- Fischer-Lichte, E. *The Semiotics of Theater*, Indiana University Press, Bloomington & Indianapolis 1992.
- Fortier, M. *Theory/Theatre. An Introduction*, Routledge, London & New York 2002.
- Fuchs, E. *The Death of Character: Perspectives on Theater after Modernism*, Indiana University Press, Bloomington & Indianapolis 1996.
- Gavella, B. *Hrvatsko glumište*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb ²1982.
- Gavella, B. *Književnost i kazalište*, Matica hrvatska, Zagreb 1970.
- Goldberg, R. *Performans: od futurizma do danas*, Test! & URK, Zagreb 2004.
- Goldberg, R.L. *Performans od futurizma do danas*, Test & URK, Zagreb 2003.
- Hartnoll, Ph. *A Concise History of the Theatre*, Thames & Hudson London 1968.
- Hećimović, B. *Trinaest hrvatskih dramatičara*, Znanje, Zagreb 1976.
- Hećimović, B. *U zagrljaju kazališta*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 2004.
- Hribar-Ožegović, M. *Kazališni glosarij*, Globus, Zagreb 1984.
- Inkert, A. *Drama in gledališče*, Državna založba Slovenije, Ljubljana ⁷1986.
- Innes, Ch. *Avant Garde Theatre 1892-1992*, Routledge, London & New York 1993.
- Ionesco, E. *Pozorišno iskustvo*, Vuk Karadžić, Beograd 1965.
- Kindermann, H. *Theatergeschichte Europas*, I-X, O. Müller, Salzburg 1957 - 1974.
- Kott, J. *Jedenje bogova*, Nolit, Beograd 1974.
- Kott, J. *Rosalindin spol*, Znanje, Zagreb 1997.

- Kott, J. *Shakespeare naš savremenik*, Srpska književna zadruga, Beograd 1963.
- Lederer, A. *Redatelj Tito Strozzi*, Meandar, zagreb 2003.
- Lehmann, H-T. *Postdramsko kazalište*, CDU & ThK, Zagreb & Beograd 2004.
- Marinković, R. *Geste i grimase*, Globus, Zagreb ⁴1988.
- Mejerhol'd, V. *O pozorištu*, Nolit, Beograd 1976.
- Melchinger, S. *Povijest političkog kazališta*, Grafički zavod hrvatske, Zagreb 1989.
- Miletić, S. *Hrvatsko glumište*, Centar za kulturnu djelatnost SSO, Zagreb ²1978.
- Moderna teorija drame*, prir. M. Miočinović, Nolit, Beograd 1981.
- Nikčević, S. *Američka afirmativna drama*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 2003.
- Nikčević, S. *Subverzivna američka drama*, Centar društvenih djelatnosti mladih, Rijeka 1995.
- Paprašarovski, M. *Semiotičko brušenje teksta*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb 2003.
- Performance Analysis: An Introductory Coursebook*, prir. C. Counsell & L. Wolf, Routledge, London & New York 2001.
- Performance Training*, ur. I. Watson, Harwood Academic Publishers, Amsterdam 2001.
- Petlevski, S. *Kazališne suigre*, Antibarbarus, Zagreb 2001.
- Pfister, M. *Drama*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 1998.
- Pignarre, R. *Povijest kazališta*, Matica hrvatska, Zagreb 1970.
- Piscator, E. *Političko kazalište*, Cekade, Zagreb 1985.
- Postcolonial Drama*, ur. H. Gilbert & J. Tompkins, Routledge, London & New York 1996.
- Rađanje moderne književnosti: drama*, prir. M. Miočinović, Nolit, Beograd 1975.
- Schechner, R. *Performance Theory*, Routledge, London & New York 2003.
- Selenić, S. *Dramski pravci XX. veka*, Umetnička akademija, Beograd 1971.
- Senker, B. *Pogled u kazalište*, Hrvatsko društvo kazališnih kritičara i teatrologa, Zagreb 1990.
- Senker, B. *Redateljsko kazalište*, Centar za kulturnu djelatnost, Zagreb ²1984.
- Steiner, G. *Smrt tragedije*, Centar za kulturnu djelatnost SSO, Zagreb 1979.
- Storia del teatro moderno e contemporaneo*, I-IV, ur. R. Alonge & G. D. Bonino, Einaudi, Torino 2000-2004.
- Styan, J. L. *The Dark Comedy*, Cambridge University Press, Cambridge 1962.
- Szondi, P. *Teorija moderne drame: 1880–1950*, Hrvatski centar ITI, Zagreb 2001.
- Švacov, V. *Temelji dramaturgije*, Školska knjiga, Zagreb 1976.
- Teorija drame: renesansa i klasicizam*, prir. J. Hristić, Univerzitet umetnosti, Beograd 1976.

The Intercultural Performance Reader, prir. P. Pavis, Routledge, London & New York 2002.

The Oxford Illustrated History of Theatre, ur. J. Russell Brown, Oxford University Press, Oxford & New York 1997.

The Routledge Reader in Gender and Performance, prir. E. Goodman, Routledge, London & New York 1998.

The Routledge Reader in Politics and Performance, prir. L. Goodman & J. de Gay, Routledge, London & New York 2002

Theatre World sin Motion, ur. H. van Maanen & S. E. Wilmer, Rodopi, Amsterdam & Atlanta 1998.

Turner, V. *Od rituala do teatra*, August Cesarec, Zagreb 1989.

Twentieth Century Actor Training, ur. A. Hodge, Routledge, London & New York 2000.

Ubersfeld, A. *Čitanje pozorišta*, Vuk Karadžić, Beograd 1982.

Ubersfeld, A. *L'ecole du spectateur. Lire le théâtre 2*, Editions sociales, Paris 1981.

Vučković, R. *Moderna drama*, Veselin Masleša, Sarajevo 1982.

Williams, R. *Drama od Ibsena do Brechta*, Nolit, Beograd 1978.

Zuppa, V. *Uvod u dramatologiju*, Antibarbarus, Zagreb 1995.

b) filmologija

Altman, R. *Film/Genre*, British Film Institute, London 1999.

Andrew, J. D. *Glavne filmske teorije*, Institut za film, Beograd 1980

Arnheim, R. *Film kao umjetnost*, Narodna knjiga, Beograd 1962

Barnouw, E. *Documentary. A History of Non-fiction film*, Oxford UP, New York, & Oxford 1993.

Bordwell, D. *O povijesti filmskog stila*, HFS, Zagreb 2005.

Bordwell, D. *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*, Harvard UP, Cambridge & London, 1989.

Buckland, W. *The Cognitive Semiotics of Film*, Cambridge UP, Cambridge 2000.

Burch, N. *Praksa filma*, Institut za film, Beograd 1972.

Carroll, N. *Theorizing the Moving Image*, Cambridge UP, Cambridge 1996.

Chatman, S. *Coming to Terms, The Rhetoric of Narrative in Fiction and Film*, Ithaca & London: Cornell UP 1990.

Chion, M. *La voix au cinema*, Cahiers du cinéma livres, Paris 1982.

A Companion to Film Theory, ur. T. Miller & R. Stam, Blackwell, Oxford 1999.

- Cook, D. A. *A History of Narrative Film*, W.W.Norton & Company, New York & London 1999.
- Filmska enciklopedija 1-2*, JLZ «Miroslav Krleža», gl. ur. Ante Peterlić, Zagreb 1986-1990.
- Filmski leksikon LZ «Miroslav Krleža»*, ur. B. Kragić i N. Gilić, Zagreb 2003.
- Fuery, P. *New Developments in Film Theory*, Macmillan, London 2000.
- Gregor, U. & Patalas, E. *Istorija filmske umetnosti*, Institut za film, Beograd 1977.
- Gunning, T. *The Films of Fritz Lang*, BFI, London 2000.
- Lotman, J. *Semiotika filma*, Institut za film, Beograd 1976.
- Metz, Ch. *Ogledi o značenju u filmu*, Institut za film, Beograd 1976.
- Metz, Ch. *Jezik i kinematografski medij*, Institut za film, Beograd 1975.
- Peterlić, A. *Studije o devet filmova*, HFS, Zagreb 2002.
- Peterlić, A. *Ogledi o devet autora*, CKD, Zagreb 1983.
- Peterlić, A. *Osnove teorije filma*, HSN, Zagreb 2001.
- Salt, B. *Film Style and Technology: History and Analysis*, Starword, London 1992.
- Singer, I. *Reality Transformed: Film as Meaning*, MIT, Cambridge 1998.
- Stam, R. *Theory of Film: An Introduction*, Blackwell, Oxford 2000.
- Škrabalo, I. *101 godina filma u Hrvatskoj*, Globus, Zagreb 1999.
- Tanhofer, N. *O boji*, Novi liber, Zagreb 2000.
- Teorija filma*, ur. D. Stojanović, Nolit, Beograd 1978.
- Tudor, A. *Teorije filma*, Institut za film, Beograd 1979.
- Turković, H. *Film: zabava, žanr, stil*. HFS, Zagreb 2005.
- Turković, H. *Umijeće filma. Esejistički uvod u film i filmologiju*, HFS, Zagreb 1996.
- Turković, H. *Teorija filma*, Meandar, Zagreb 1994.
- Wollen, P. *Znaci i značenje u filmu*, Institut za film, Beograd 1972.

3.2.5 Opis kolegija

Kolegiji 2005/2006.

I. godina, zimski semestar (I.)

Solar

EPOHE SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI (P)

Pojmovi nacionalne, komparativne, opće i svjetske povijesti književnosti. Metodološki problemi povijesti svjetske književnosti: zajedništvo i raznolikost svjetske književnosti, kulturni krugovi, pitanja izbora i načina karakterizacije. Periodizacija povijesti svjetske književnosti. Pojam epohe i temeljne karakteristike pojedinih epoha: antika, srednji vijek, renesansa, barok, klasicizam i prosvjetiteljstvo, romantizam, realizam, modernizam. Problem usmene književnosti i značenje mitologija. Analiza primjera prema dogovoru.

Pavlović

KLASICIZAM (P1)

Klasicizam je posljednji konvencionalni stilski sustav europske književnosti. Kolegij je posvećen stilu XVII. i XVIII. stoljeća s nacionalnim složenostima i višeslojnostima, a bit će usmjeren na stilski, rodovski i ideološki krug koji stvara nadnacionalnu srodnost formacije. Ključne su riječi precioznost, libertinstvo, jansenizam, racionalizam i prosvjetiteljstvo. Kronološki pregled po nacionalnim književnostima dovest će klasicizam u odnos s drugim formacijama od baroka do rokoka. Corneille, Racine, Molière, Boileau, Pascal, Pope, Dryden, Defoe, Swift, Sterne, Klopstock, Lessing, Goethe, Schiller, Le Sage, Marivaux, Montesquieu, Voltaire, Beaumarchais, Laclos, Alfieri, Goldoni, Stulli, Katančić.

Duda

KNJIŽEVNOTEORIJSKA TERMINOLOGIJA (T)

Kolegij obuhvaća pregled, definiranje i načine upotrebe najfrekventnijih književnoteorijskih termina. Nakon uvodnog uspostavljanja područja književne teorije, obradit će se tradicionalne i novije kategorije poput teksta, znaka, strukture, diskurza, žanra, poetike, stiha, proze, retorike, stila itd. Razmotrit će se njihovo porijeklo, vezanost uz određene smjerove u teorijskom proučavanju književnosti, kao i njihovo razumijevanje i tumačenje na izabranim primjerima iz književnoteorijske lektire.

Grdešić

OSNOVE NARATOLOGIJE (T)

Svrha kolegija je ovladavanje osnovnim "alatima" za analizu pripovjednih tekstova. Nakon uvoda u kategorije ruskog formalizma, strukturalizma i semiotike koje naratologija preuzima, obradit će se razni smjerovi u samoj naratologiji: prvi koji veću važnost pridaje onome *što* je ispričano (priča), drugi koji se usredotočuje na to *kako* je nešto ispričano (tekst/diskurz, pripovijedanje), te treći koji želi sintetizirati prethodna dva. Baviti će se i kritičkom naratologijom kojoj je cilj nadvladati ograničenja i samodostatnost metode. Budući da naratologija "priču" neovisnu o pisanom mediju izdvaja kao primarni način na koji se čovjek odnosi prema svijetu, uz primjere iz hrvatske i svjetske književnosti, radit će se na filmu, stripu, itd.

Pavličić

HRVATSKI PETRARKIZAM (K)

Bit će riječi o našoj lirici XVI. i XVII. stoljeća te o njezinu europskom kontekstu. Govorit će se o poetičkim i svjetonazorskim temeljima petrarkizma, prikazat će se škole našega petrarkizma i njihovi glavni predstavnici, interpretirat će se karakteristične pjesme i ogledati poetička stajališta naših tadašnjih autora. Prikazat će se utjecaj petrarkizma na druge književne vrste osim lirike, a dat će se osvrt i na kasnije odjeke petrarkističkoga lirskog senzibiliteta, npr. u romantizmu i u XX. stoljeću.

Senker

OSNOVE TEATROLOGIJE (TE/F)

Na nekoliko prvih predavanja i seminara bavit ćemo se određenjem struke i njezina predmeta, problemima vezanim uz prikupljanje i analizu teatrologijske građe i razlikovanjem glavnih teatrologijskih i teatrologiji srodnih disciplina. Nakon toga posvetit ćemo se problematici vezanoj uz povijest kazališta, dramaturgiju, kazališnu teoriju i estetiku te, najposlije, kazališnu kritiku.

Gilić

UVOD U FILMOLOGIJU (TE/F)

Kolegij razrađuje temeljne spoznaje o filmskom mediju i uvodi studente u modele teorijskog promišljanja filma, uspoređujući ga sa srodnim audiovizualnim medijima. Cilj je ovoga kolegija približavanje studentima glavnih principa i pravaca filmologije kao znanosti o filmu, upoznavanje studenata s temeljnim odrednicama filmske estetike i omogućavanje razvijanja znanja i vještina potrebnih za analizu filmske forme. Ključni su pojmovi: film, nijemi film, televizija, video, čimbenici sličnosti, čimbenici razlike, oblici filmskoga zapisa, vrijeme projekcije, montaža, pokazna snaga filma.

I. godina, ljetni semestar (II.)

Zlatar

ANTIČKA KNJIŽEVNOST (P1)

Kolegij je posvećen upoznavanju književnoga naslijeđa grčke i rimske književnosti. Nakon uvodnih predavanja o problemima periodizacije antičke književnosti, tematizira se odnos usmene i pisane književnosti te analiziraju poetička načela razdoblja (Aristotel). Prikazuje se pregled antičkih književnih vrsta, s posebnim naglaskom na procese tradiranja grčkih oblika u rimskoj literaturi.

Matijašević

REALISTIČKI ROMAN (P)

Kolegij će ponuditi mogućnost raznorodnih čitanja realističkog romana. Analizirat će se sljedeća djela: *Middlemarch* G. Eliot, *Otac Goriot* H. de Balzaca, *Crveno i crno* Stendhala, *Villette* C. Bronte, *Ana Karenjina* L.N. Tolstoja, *Oliver Twist* C. Dickensa. Čitanja će se bazirati na psihoanalitičkim, feminističkim, marksističkim te postkolonijalnim tumačenjima.

Slabinac

TALIJANSKI I RUSKI FUTURIZAM (P)

Osobitosti talijanskog, odnosno ruskog futurizma unutar europske avangarde. Marinettijevi manifesti i postavke o pjesničkom jeziku (»riječi u slobodu«). Majakovski i poetika osporavanja. Teorijski utopizam futurističkih pokreta i optimalne projekcije avangarde u budućnost.

Kravar

TEORIJE RODOVA I VRSTA (T)

Cilj je kolegija upoznati studente s metodama vrstovne klasifikacije književnih tekstova i s njihovim teoretskim pretpostavkama. Uz kraći osvrt na najpoznatije starije teorije rodova i vrsta, bit će uglavnom riječ o teoretskim tekstovima nastalima u XX. stoljeću.

Jurić

ANATOMIJA LIRIKE (T)

Kolegij je prvenstveno teorijskoga karaktera te će se, s tim u skladu, pokušati suvremenim instrumentima teorijskoga opisa definirati lirska pjesma, kao govorna poruka i kao književna vrsta. U središtu pažnje bit će različite komponente lirskoga iskaza: redak, strofa, rima, lirski subjekt, adresat, prikazana predmetnost kao i cjeline koje se njima oblikuju. Kompozicijska načela lirske pjesme. Prostor i vrijeme lirske pjesme. Funkcije lirske pjesme. Uloga čitatelja. Razmotrit će se i odnos širih cjelina prema lirskoj pjesmi (lirski ciklus, zbirka, opus).

Brlak

FORMALIZAM (T)

Kolegij obuhvaća osnovne ideje književnoteorijske škole ruskih formalista, osobito V. Šklovskog, R. Jakobsona, J. Tinjanova, B. Ejhenbauma i B. Tomaševskog. Razmatrat će se njihova orijentacija na tekst, kritika pozitivizma, ključni pojmovi (očuđenje, automatizacija, postupak, dominantna, siže, fabula itd.), teorija književne povijesti, teorija pjesničkog jezika, teorija romana i novele, veza s onodobnom avangardnom književnošću i utjecaj na strukturalistički pristup književnosti.

Čale Feldman

ŽIVOT I SMRT TRAGEDIJE (TE/F)

Namjera kolegija jest dati povijest žanra tragedije, uz kratak pregled ključnih teorija što su pratile njegove mijene. Govorit će se o antičkoj tragediji, njezinoj formulaciji u Aristotela i kasnijoj interpretativnoj sudbini u filozofskim, političkim, psihoanalitičkim, književno-antropološkim i feminističkim tumačenjima. Zatim će se razmotriti tragedija u renesansi, baroku i klasicizmu te pokušaji njezine revitalizacije u povijesnoj dramatici XIX. i reinterpretacijama antičkih predložaka XX. st. Čitat ćemo po jedno djelo Eshila, Sofokla, Euripida, Shakespearea, Calderona, Corneillea, Racinea, Schillera, Musseta i Anouilha.

Peterlić

FILMSKE STILSKE EPOHE (TE/F)

Osnove proučavanja povijesti filma (pristupi i historiografske metode) i razvoj filmske historiografije. Odrednice povijesti filma: naslijeđe drugih umjetnosti, autonomni razvojni elementi, uloga razvoja filmskih tehnologija i srodnih medijskih disciplina, društveno-politički kontekst postojanja i razvoja filma. Pitanja periodizacije povijesti filma (preteče izuma filmske tehnologije, nijemi film, zvučni film, novo doba /film i novi mediji/). Pregled povijesti filma s naglaskom na najznačajnijim stilskim epohama, strujama i pravcima, nacionalnim kinematografijama te žanrovima i njihovim evolucijama i autorskim doprinosima. Relacija teorija filma i kritika – filmsko stvaralaštvo. Hrvatski film – pregled povijesti i, posebno, u kontekstu općeg razvoja filma.

Kolegiji 2006/2007.

I. godina, zimski semestar (I.)

Zlatar

METODOLOGIJA KNJIŽEVNE POVIJESTI (P/T)

Kolegij je posvećen metodološkoj problematici izučavanja književnopovijesnog materijala. Nakon uvodnih predavanja o uspostavljanju znanstvene discipline književne povijesti, prikazuju se dominantni teorijski modeli historiografskog istraživanja u dvadesetom stoljeću te analiziraju na pojedinačnim primjerima nacionalnih povijesti književnosti. Posebna pažnja poklanja se pitanjima periodizacije književnosti.

Slabinac

MODERNIZAM/POSTMODERNIZAM (P)

Osnovna poetička načela modernizma i postmodernizma. Različita stručna tumačenja o tome je li riječ o kontinuitetu ili o potpunom raskidu između ova dva književna perioda. Na djelima vodećih književnika modernizma (Joyce, V. Woolf, Faulkner), odnosno postmodernizma (Borges, Eco, Calvino), nastojat će se pokazati kako funkcioniraju tim razdobljima pripadne poetike.

Jurić

KNJIŽEVNE VRSTE EUROPSKOG ROMANTIZMA (P)

Cilj je kolegija upoznati polaznike s promjenama do kojih dolazi u žanrovskom sustavu europskoga romantizma u odnosu na prethodno razdoblje. Posvetit će se pozornosti odnosu poetike i prakse u okviru europske romantike. Cjelokupnom problemu pristupit će se na temelju analize odabranih primjera iz poezije, proze i drame. Naznačit će se i razlike unutar najvažnijih nacionalnih književnosti. Posljedice žanrovskoga preslojavanja za daljnji razvoj europske književnosti.

Grdešić

SUVREMENE KNJIŽEVNE TEORIJE (T)

Kolegij je zamišljen kao uvodni pregled književnih teorija 20. stoljeća. Premda bi težište bilo na upoznavanju s osnovnim kategorijama formalizma, nove kritike, strukturalizma i semiotike, pažnja će se posvetiti i poststrukturalističkim teorijama poput dekonstrukcije, psihoanalize, kulturalnih studija, novog historizma, feminističke kritike, postkolonijalne teorije, itd. Kao osnovna literatura poslužiti će *Suvremene književne teorije* Miroslava Bekera, *Književna teorija* Terryja Eagletona i *Književna teorija: vrlo kratak uvod* Jonathana Cullera.

Šporer

OSNOVNI POJMOVI TEORIJE KNJIŽEVNOSTI (T)

Kolegij je uvodnog karaktera, a svrha mu je upoznavanje s osnovnim problemima, područjima, terminologijom i razvojem teorije književnosti. Tokom semestra u osnovnim će crtama biti prikazana područja proučavanja književnosti: tradicionalni izvori proučavanja književnosti (poetika, kraći pregled povijesnih poetika, retorika); osnovni problemi povijesti književnosti; klasifikacija književnosti i osnovni rodovi i vrste; versifikacija; teatrologija; odnos teorije književnosti i drugih srodnih disciplina; utjecaj lingvistike na razvoj suvremene teorije književnosti; metodologija proučavanja književnosti i glavni pravci suvremene teorije književnosti.

Čale Feldman

PISMO I GOVOR DRAME (TE/F)

U kolegiju će se raspravljati o jezičnim obilježjima dramskog teksta i dinamici pisano-usmeno – o dramskom naslovu, popisu likova, prolozima, epilozima, intermezzima, didaskalijama i njihovim funkcionalnim i stilskim svojstvima, dijalogu kao nositelju didaskalijskih naputaka,

dijalogu kao radnji i karakterizaciji, dijalogu u funkciji prijenosa informacija, dijaloškoj razmjeni i njezinoj sekvencijalizaciji, rodnoj kodiranosti govornih razmjena, monologu, obraćanju publici, govoru u stranu i rečeničnim prekidima, stihu i prozi u drami i obrnuto, dvosmislici, performativu, citatu i sl., pretežito na primjerima iz hrvatske drame.

Gilić

UVOD U FILMOLOGIJU (TE/F)

Kolegij razrađuje temeljne spoznaje o filmskom mediju i uvodi studente u modele teorijskog promišljanja filma, uspoređujući ga sa srodnim audiovizualnim medijima. Cilj je ovoga kolegija približavanje studentima glavnih principa i pravaca filmologije kao znanosti o filmu, upoznavanje studenata s temeljnim odrednicama filmske estetike i omogućavanje razvijanja znanja i vještina potrebnih za analizu filmske forme. Ključni su pojmovi: film, nijemi film, televizija, video, čimbenici sličnosti, čimbenici razlike, oblici filmskoga zapisa, vrijeme projekcije, montaža, pokazna snaga filma.

I. godina, ljetni semestar (II.)

Duda

POČECI ROMANA (P1)

Kolegij obuhvaća povijesni pregled i analizu skupine fikcionalnih prozih tekstova za koje se obično tvrdi da su nastali u razdoblju od I. st. pr.n.e. do IV-V. st., odnosno starogrčkog i rimskog »romana prije romana« (Hariton, Ksenofont Efeški, Longo, Petronije, Apulej i dr.) Opisat će se njihovi žanrovski prethodnici (epika, lirika, drama), prepoznatljivi utjecaji i karakteristike (retorika, druga sofistika), tematska orijentacija, pripovjedač, način strukturiranja priče, karakterizacija, pripovjedne tehnike, kronotop, pretpostavljena publika, veze sa širim društvenim, kulturnim i obrazovnim kontekstom, kao i kasniji značajniji utjecaji u europskim književnostima.

Pavlović

SIMBOLIZAM: POEZIJA (P)

Stilska formacija koja se, kao jedna od mnogih unutar razdoblja esteticizma, odvrća od konkretne stvarnosti, simbolizam uzdiže lirsku poeziju na vrh hijerarhijske ljestvice književnih vrsta. Obnavljajući tradicionalne zahtjeve i pozitivno se odnoseći prema nekim povijesnim razdobljima, simbolizam uvodi glazbu u književnost. Sklona dodirima s drugim umjetnostima, potiče kolorizam, ali ne slika više boje, nego nijanse. Najveću pažnju poklanja biranosti, neobičnosti, muzikalnosti pjesničkoga jezika. Sva književnost djeluje snagom simbola. Simbolisti eksperimentiraju s jezikom te dok jedni nastavljaju tradiciju vezanoga stiha, druga škola (verlibristi) stvaraju slobodni stih, koji će bitno obilježiti čitavu poeziju modernizma.

Matijašević

KNJIŽEVNOST I KULTURA PROSVJETITELJSTVA (P)

Temelji prosvjetiteljstva i racionalistička paradigma. Osnovna obilježja prosvjetiteljke misli – Rousseau, Voltaire, Montesquieu, Diderot. Čitanje i analiza najvažnijih prosvjetiteljskih djela: Voltaireovih priča, Diderotovih romana, *Opasnih veza* Choderlosa de Laclosa, djela Marquisa de Sadea i J.-J. Rousseaua. Kritike prosvjetiteljskog projekta Adorna i Horkheimera, psihoanalitička kritika racionalističke paradigme.

Kravar

TEORIJA FIGURA (T)

U kolegiju će se, uz oslon na stručnu literaturu i uz upotrebu književnih i izvanknjiževnih primjera, analizirati struktura i funkcija tzv. govornih figura (metafore, metonimije, usporedbe, antiteze i drugih). Bit će govora i o tradiciji proučavanja figure, u rasponu od Aristotela i rimskih retoričara do novijih teorija.

Brlek

KNJIŽEVNA GENOLOGIJA (T)

Svrha kolegija je upoznavanje studenata s glavnim modelima klasifikacije književnih djela s obzirom na njihovu rodovnu, vrstovnu i žanrovsku pripadnost te razmatranje ključnih pitanja karakterističnih za normativne (ante rem), klasifikatorske (post rem), odnosno povijesne (in re) pristupe ovoj problematici. Evolucija rodova i oblika razmotrit će se formalističkog gledišta, kao isključivo unutar-književni proces promjene hijerarhije rodova i poetičkih sustava, s dijalektičko-strukturalističkog, kao znak društvene zbilje estetički posredovane i organizirane, te s gledišta estetike recepcije, kao hermeneutika horizonata očekivanja djelatnih u prošlim razdobljima, a na primjeru povijesti recepcije Aristotelove klasifikacije izložit će se značaj dijakronijske transformacije predloženog modela.

Pavličić

HRVATSKA BAROKNA EPIKA U EUROPSKOM KONTEKSTU (K)

Predmet razgovora bit će najprije tipologija naše barokne epike – u stručnoj se literaturi spominju četiri glavna tipa – pri čemu će se glavna obilježja toga korpusa promotriti na primjerima. Bit će riječi o povijesnim epovima, pa o religioznim i sličnim spjevovima, a osobito će se poraditi na pitanju zašto u baroku suvremena povijesna zbilja postaje u hrvatskoj književnosti tako važan predmet opjevavanja.

Senker

ANALIZA DRAMSKOG TEKSTA (TE/F)

Na početku kolegija govorit ćemo o mjestu dramskih vrsta u poetikama i teorijama književnosti, odnosno o razlikovanju drame od epike i lirike (proze i poezije). Nakon toga bit će riječi o dramskoj situaciji i radnji, dijalogu, likovima te kategorijama prostora i vremena. Analize će se provoditi na primjernim dramskim tekstovima iz europske književnosti.

II. godina, zimski semestar (III.)

Brlek

NOVOVJEKI ROMAN DO REALIZMA I. (P1)

Kolegij se bavi narativnim strategijama u europskom romanu prije nastanka realističke paradigme. U središtu analize primjeri su tri reprezentativna teksta: Cervantesova *Don Quijotea*, *Princeze od Clèvesa* Mme de Lafayette i Puškinova *Evgenija Onjegina*. Pristupi i metode kojima će se analizirati tekstovi zasnivaju se na teorijskim pretpostavkama formalizma, strukturalizma, naratologije i semiotike. Upoznati studente s romanima koji razvijaju različite narativne strategije i usmjeriti pažnju da sam čin pripovijedanja, u kojemu se angažira čitatelj i narušava referencijalna iluzija. Na taj se način upozorava na kontinuitet nemimetičke pripovjedne tradicije u Europi, koja je zakrivena velikim utjecajem realističkog romana.

Pavlović

SIMBOLIZAM: PROZA I DRAMA (P)

Poetika simbolizma radikalno naglašava ekskluzivnost, autonomiju i samodostatnost umjetnosti i ljepote. No »samostaljena« ljepota naglašeno je sinestetička pa po

simbolističkoj hijerarhiji lirizam prodiru u sve umjetnosti i u književne vrste. Poetska proza izrasta iz eksperimenta hermetične simbolike i razgradnje pravila kompozicije. Dramski pisac radnju i likove podređuje središnjem simbolu. Nerijetko poseže za područjima okultizma i misticizma. Maurice Maeterlinck, Anton Pavlovič Čehov, August Strindberg, Henrik Ibsen, Oscar Wilde, Ante Tresić Pavičić, Ivo Vojnović, Milan Begović, Edouard Dujardin, Joseph Conrad, Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud i dr.

Duda

CAMUS: ROMANI (P)

Kolegij obuhvaća čitanje i naratološku analizu dvaju Camusovih romana (*Stranac* i *Kuga*) te njihovu povezanost s esejističko-filozofskim tekstovima francuskog romanopisca (*Mit o Sizifu*, *Pobunjeni čovjek*), odnosno međusobnim sličnostima i razlikama ciklusa *apsurda* i *pobune*. Uz predstavljanje elementarnih odrednica Camusova opusa, šireg intelektualnog i kulturnog konteksta, osobito filozofije te razvitka francuskog i europskog modernog romana, posebna će se pozornost posvetiti definiranju i aplikaciji osnovnih naratoloških kategorija – pripovjedača, pripovjednih tehnika, zapleta, karakterizacije, prostora i vremena u kontekstu narativnih postupaka karakterističnih za moderni roman.

Kravar

KRITIKA IDEOLOGIJE KAO KNJIŽEVNOZNAKSTVENA METODA (T)

Književna djela uvijek su, osobito svojom tematikom, u vezi sa sferama javnoga diskursa u kojima se gomilaju i organiziraju pozitivne i negativne reakcije (raspoloženja, stajališta, želje, namjere) u vezi s povijesnim stanjem društva. Te reakcije, u ogoljenoj i politiziranoj formi, nazivljemo ideologemima, a njihove sisteme ideologijama. U kolegiju će se, uz oslon na odgovarajuću teoretsku literaturu i tragom nekoliko poznatijih primjera ideološkoga čitanja književnih djela, proučavati odnos između književnih motiva i ideologema velikih modernih ideologija.

Matijašević

ROD, KLASA, SIMPTOM, RASA (T)

Kolegij će se baviti osnovnim pojmovima feminističke, marksističke, psihoanalitičke i postkolonijalne teorije na primjerima djela sljedećih autora: J. Austen, C. Bronte, J. Conrada, F. M. Dostojevskog i E. M. Forstera. U okviru feminističke teorije razmatrat će se teorije K. Millett, M. Ellmann, S. Gilbert/S. Gubar, N. Schor; psihoanalitička teorija bit će zastupljena radovima S. Freuda, S. Felman, R. D. Lainga; marksistička kritika radovima W. Benjamina i T. Adorna te postkolonijalna teorija radovima E. Saida i G. C. Spivak.

Pavličić

FANTASTIKA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI (K)

Nakon što pokuša odgovoriti na pitanje što uopće jest književna fantastika i u kojem se povijesnom trenutku javlja, kolegij će imati zadaću da prikaže pojave i modifikacije fantastike u našoj literaturi od prvih manifestacija kod Leskovara, pa do najnovijega vremena. Opisat će se temeljna djela, promotriti poetičke situacije u kojima se fantastika javlja i načiniti tipologija fantastične literature u nas. Osobita pažnja obratit će se odnosu tradicionalne fantastike prema novijim manifestacijama toga smjera kao što su *SF* i *fantasy*.

Senker

DRAMSKI LIK (TE/F)

Pristup dramskom liku u antičkim, renesansnim i klasicističkim poetikama. Razlikovanje tragičnih i komičnih likova. Povijesni sustavi dramskih tipova. Primjermi dramski likovi iz

tragedija i komedija iz antike, renesanse i klasicizma. Individualizacija dramskoga lika u dramskoj književnosti XVIII. i XIX. stoljeća. Pojmovi *junaka* i *karaktera*. Primjerni dramski likovi iz realističke i modernističke književnosti. Problematizacija identiteta i individualizma u dramskoj književnosti i kazalištu avangarde i postmodernizma. Pristup dramskom liku u suvremenoj teoriji. Lik kao nositelj dramaturške funkcije. Primjeri iz suvremene dramske književnosti.

II. godina, ljetni semestar (IV.)

Zlatar

BIBLIJA I KNJIŽEVNOST (P1)

Kolegij je posvećen analizi Starozavjetnih i Novozavjetnih tekstova kao književnih formi, te oblikovanju književnog naslijeđa europske biblijske književnosti. Nakon uvodnih predavanja o problemima nastanka biblijskih tekstova, daje se klasifikacija biblijskih književnih vrsta, te analiziraju njihova poetička i retorička obilježja.

Slabinac

DADAIZAM/NADREALIZAM (P)

Ova dva književnoumjetnička pravca označavaju novi stupanj eksperimentalizma i socijalnog bunta unutar europske avangarde. U kolegiju bi se raspravljalo o postavkama i dometima dadaističkih i nadrealističkih poetika, njihovim očitovanjima u različitim nacionalnim književnostima, s detaljnijom obradom fenomena njemačkog dadaizma i francuskog nadrealizma.

Grdešić

ZAGORKA: FEMINIZAM I KULTURALNI STUDIJI (P)

Status Marije Jurić Zagorke neodvojiv je od statusa popularne i ženske književnosti u hrvatskoj književnoj historiografiji te će se ovu autoricu promatrati u svjetlu kulturalnih studija i feminističke kritike. Pokušat će se raščlaniti postojeća literatura o Zagorki koja je najvećim dijelom fascinirana isključivo njezinim životom, a osobita će se pažnja posvetiti monografiji Stanka Lasića, te autoričnim autobiografskim tekstovima. Analiza će obuhvaćati niz Zagorkinih tekstova, kako novinskih članaka, »feminističkih« rasprava, tako i romana, prvenstveno *Kneginju iz Petrinjske ulice*, *Gričku vješticu* i *Kamen na cesti*, a odvijat će se unutar konteksta hrvatske i svjetske »ženske književnosti« prve polovice 20. stoljeća. Kolegij polazi od pretpostavke o političkoj važnosti Zagorkinih tekstova koji se mogu čitati kao »feministička književnost«, te u tom smislu i danas zadržavaju svoj subverzivni potencijal.

Šporer

AUTOR U TEORIJI KNJIŽEVNOSTI (T)

Kolegij se bavi sumiranjem filozofskih i književnoteorijskih diskusija preko provodne niti shvaćanja »autora«. Predavanja će pratiti kronologiju različitih načina shvaćanja i korištenja pojma autora u interpretiranju književnosti. Od pozitivizma i »pozitivističke« tradicije koja djela interpretira u svjetlu biografije autora, do različitih pristupa koji (tijekom dvadesetog stoljeća) polemiziraju upravo s tom tradicijom.

Jurić

HRVATSKA AVANGARDNA POEZIJA U EUROPSKOM KONTEKSTU (K)

Kolegij je poredbenopovijesnoga karaktera. Nakon teoretskoga uvoda i definicije avangarde, pri čemu bi se objasnio odnos avangarde prema europskom modernizmu, veći dio kolegija bit će posvećen razvoju hrvatske poezije u prvoj trećini XX. stoljeća. Protoavangardne pojave

(*Simfonije V.* Jelovška, *Psovka* J. Polića Kamova, Matoševa *Mora*). Krleža između moderne i avangarde (*Simfonije* i ratna lirika). Futuristički nagovještaji. Hrvatski ekspresionizam (Kosor, Šimić, Donadini, Krklec, Cesarec). »Čiji je« zenitizam? Opisat će se u osnovnim crtama domaći i inozemni kulturni prostor u godinama oko Prvoga svjetskog rata. Refleksi avangarde u poslijeratnom hrvatskom pjesništvu.

Čale Feldman

KAZALIŠNA PUBLIKA (TE/F)

Kolegij će se pitati do koje je mjere publika presudni čimbenik kazališne izvedbe – govorit će se o njezinu kolektivnom karakteru, položaju u kazališnom prostoru, dinamici njezine društvene stratifikacije tijekom povijesti, o »horizontu (znanja i) očekivanja«, ideologiji nadzora ili podređenosti u odnosu na prostor pozornice, kako s obzirom na stupanj informiranosti tako i s obzirom na izloženost pogledu i vlasništvo nad njim. Bit će stoga govora o teorijama (kazališne) recepcije (od Aristotela i »katarze« do feminističkog »otpornog pogleda«), napose ako one tvore važan aspekt estetičkih manifesta samih kazališnih stvaratelja, iskazanih bilo u dramskoj (od Shakespeareova *Sna Ivanjske noći* do Handkeova *Vrijeđanja publike*) ili u drugim diskurzivnim formama (Artaud, Mejerholjd, Piscator, Brecht, Barba).

Gilić

UVOD U NIJEMI FILM (TE/F)

Kolegij upoznaje studente s temeljnim medijskim značajkama i poetikom nijemoga filma, s kratkim uputnicama na povijesni razvoj medija. Obradit će se i naslijeđe nijemoga filma u novijim audiovizualnim medijima, a poseban će se naglasak staviti na američki, njemački, sovjetski i francuski nijemi film. Cilj je ovoga kolegija razvijanje vještine gledanja nijemoga filma kod studenata i njihovo osposobljavanje za samostalnu analizu nijemih filmova. Ključni pojmovi: nijemi film, film, montaža, čimbenici razlike, primitivni stil, klasični stil, modernistički stil.

Kolegiji 2007/2008.

I. godina, zimski semestar (I.)

Zlatar

KNJIŽEVNA RAZDOBLJA: ANTIKA I SREDNJI VIJEK (P1)

Kolegij se bavi prvim dvama velikim književnopovijesnim razdobljima, koji obuhvaćaju oko 2500 godina. Prvi dio kolegija bit će posvećen temeljnim pitanjima periodizacije književnih razdoblja i problemima unutarnje periodizacije unutar dugotrajnih epoha. U radu na književnopovijesnom materijalu sagledat će se problemi poetičke i estetičke identifikacije, kao i žanrovske klasifikacije određenoga razdoblja. Genološka analiza obuhvatit će kako dominantne književne vrste (ep, tragedija, lirika) tako i one marginalne (roman, kraće pripovjedne forme). S jedne strane, u tom će poslu biti korištene antičke i srednjovjekovne retorike i poetike, a s druge suvremene književnoteorijske i historiografske analize antičke i srednjovjekovne književnosti. Posebna pažnja bit će posvećena uspostavljanju »institucije« književnosti u tim razdobljima, načinima njezine distribucije i socijalnim funkcijama. Naposljetku, ispitat će se modeli tradiranja antičke književne baštine u srednjovjekolju, otvorena pitanja kontinuiteta i diskontinuiteta pojedinih književnih oblika.

Slabinac

NJEMAČKI EKSPRESIONIZAM (P)

Vodeća glasila njemačkog ekspresionizma (*Der Sturm* i *Die Aktion*) i njihov doprinos senzibiliranju čitateljske publike za prihvatanje novih koncepcija umjetnosti. Ideje o novoj duhovnosti, novoj umjetnosti, novom čovjeku unutar projektivne umjetnosti avangarde. Katastrofizam, groteskno oblikovanje, ironijska samosvijest u službi rušenja tradicionalne umjetnosti.

Matijašević

REALISTIČKI ROMAN (P)

Kolegij će ponuditi mogućnost raznorodnih čitanja realističkog romana. Analizirat će se sljedeća djela: *Middlemarch* G. Eliot, *Otac Goriot* H. de Balzaca, *Crveno i crno* Stendhala, *Villette* C. Bronte, *Ana Karenjina* L.N. Tolstoja, *Oliver Twist* C. Dickensa. Čitanja će se bazirati na psihoanalitičkim, feminističkim, marksističkim te postkolonijalnim tumačenjima.

Grdešić

OSNOVE NARATOLOGIJE (T)

Svrha kolegija je ovladavanje osnovnim "alatima" za analizu pripovjednih tekstova. Nakon uvoda u kategorije ruskog formalizma, strukturalizma i semiotike koje naratologija preuzima, obradit će se razni smjerovi u samoj naratologiji: prvi koji veću važnost pridaje onome što je ispričano (priča), drugi koji se usredotočuje na to kako je nešto ispričano (tekst/diskurz, pripovijedanje), te treći koji želi sintetizirati prethodna dva. Bavit će se i kritičkom naratologijom kojoj je cilj nadvladati ograničenja i samodostatnost metode. Budući da naratologija "priču" neovisnu o pisanom mediju izdvaja kao primarni način na koji se čovjek odnosi prema svijetu, uz primjere iz hrvatske i svjetske književnosti, radit će se na filmu, stripu, itd.

Šporer

OSNOVNI POJMOVI TEORIJE KNJIŽEVNOSTI (T)

Kolegij je uvodnog karaktera, a svrha mu je upoznavanje s osnovnim problemima, područjima, terminologijom i razvojem teorije književnosti. Tokom semestra u osnovnim će crtama biti prikazana područja proučavanja književnosti: tradicionalni izvori proučavanja književnosti (poetika, kraći pregled povijesnih poetika, retorika); osnovni problemi povijesti književnosti; klasifikacija književnosti i osnovni rodovi i vrste; versifikacija; teatrologija; odnos teorije književnosti i drugih srodnih disciplina; utjecaj lingvistike na razvoj suvremene teorije književnosti; metodologija proučavanja književnosti i glavni pravci suvremene teorije književnosti.

Senker

OSNOVE TEATROLOGIJE (TE/F)

Na nekoliko prvih predavanja i seminara bavit ćemo se određenjem struke i njezina predmeta, problemima vezanim uz prikupljanje i analizu teatrologijske građe i razlikovanjem glavnih teatrologijskih i teatrologiji srodnih disciplina. Nakon toga posvetit ćemo se problematici vezanoj uz povijest kazališta, dramaturgiju, kazališnu teoriju i estetiku te, najposlije, kazališnu kritiku.

Gilić

STRUKTURA FILMSKOG DJELA (TE/F)

Polazeći od montažne razine organizacije filmskoga djela, kolegij razrađuje mogućnosti organizacije filmske cjeline, razrađujući pritom i temeljne teorijske postavke i pojedine povijesno ovjerene mogućnosti strukturiranja filmskoga djela. Cilj je kolegija osposobiti studente za analizu cjeline filmskoga djela (odnosno filma kao cjeline) i razviti osjetljivost za

širok spektar različitih umjetničkih struktura u audiovizualnim medijima. Ključni pojmovi: struktura, načela sjedinjavanja, montaža, naracija, asocijativnost, nefikcionalnost, filmski jezik.

I. godina, ljetni semestar (II.)

Pavlović

VERIZAM (P)

Tumačenje verizma započinje povijesno-politikim kontekstom neokončanja i nedostataka revolucije »Risorgimenta«, a posebice feudalnim stanjem u kojemu se nalazio jug Italije. Stoga je potrebno krenuti od političko-socioloških uvjetovanosti talijanske književnosti kraja XIX. stoljeća. S druge strane potrebno je poznavanje književno-povijesne tradicije te suvremenih formacija, poglavito teorije i prakse francuskoga naturalizma. Začetnicima se drže Luigi Capuana i Giovanni Verga, a ideal im je bio »reći istinu na najneprimjetniji način«, što ih dovodi u vezu i s francuskim realizmom (Flaubert). Verizam je, kao drukčiji smjer pokušaja postizanja objektivnosti, zaseban stilski kompleks, koji se pogrešno tumači kao talijanska inačica naturalizma. Uspjeh kod publike doživljava također u spoju s glazbom u »verističkoj operi«. Izvan Italije osobito je plodonosan bio u slavenskim zemljama, pa elemente verizma nalazimo u Antona Palvovića Čehova, Iva Vojnovića i dr.

Duda

KRATKA POVIJEST ROMANA (P)

Kolegij obuhvaća pregled povijesti romana preko najznačajnijih predstavnika žanra u dijakronijskom slijedu. Obradit će se nastanak romana, njegovo mjesto i uspon u žanrovskoj hijerarhiji, značajnije poetičke rasprave, njegovi protivnici i zagovornici, kao i socio-kulturni kontekst. Čitat će se i analizirati sveukupno šest obaveznih romana što će ih studenti, od ponuđenih petnaestak, odabrati na početku kolegija prema književnopovijesnim, žanrovskim i narativnim reprezentativnim obilježjima, i to uglavnom u rasponu od Cervantesa do Joycea.

Brlek

T. S. ELIOT I MODERNA POEZIJA (P)

Oslanjajući se na formalističke, strukturalističke, semiotičke, hermeneutičke i dekonstrukcijske pristupe pojmovima teksta, autora, kritike i tumačenja, kolegij će nastojati pjesničke, kritičko-teorijske te filozofske tekstove T.S.Eliota interpretativno kontekstualizirati unutar konstelacije europskih i američke književnosti krajem 19. i početkom 20. stoljeća, i to ponajviše usporedbenim čitanjem i analizom djela Mallarméa, Rilkea, Mandelštama and Montalea.

Kravar

TEORIJA KNJIŽEVNE POVIJESTI (T)

U kolegiju će se, uz oslonac na stručnu literaturu, a na primjeru poznatih književnih djela, analizirati svjetonazorski okviri i teoretske pretpostavke književnopovijesnoga studija. Težište će biti na pitanju o povijesnosti književnosti, produktivne poetike i književnih djela u odnosu na povijesnost drugih ljudskih djelatnosti i njihovih proizvoda i o ovisnosti književnopovijesne struke o povijesnofilozofskim koncepcijama u rasponu od romantičnoga historicizma do dana nazora o »višedimenzionalnosti povijesnoga vremena«.

Jurić

UVOD U TEORIJU STIHA (T)

Polaznici kolegija upoznat će se s temeljnim pojmovima suvremene teorije stiha kao i s načelima ritmičke organizacije pojedinih stihovnih skupina (kvantitativni, silabički, akcenatski stih). Proučavat će se stih kao oblik i stih kao znak (metametrička funkcija stiha) i stih kao segment poetskoga teksta. Sva pitanja o stihu bit će razmotrena uz pomoć mnogobrojnih primjera.

Pavličić

MODERNI HRVATSKI ROMAN S POREDBENOG STAJALIŠTA (K)

Nakon što opiše glavna strujanja u modernom europskom i svjetskom romanu, kolegij će, započinjući od Kamovljeve *Isušene kaljuže*, prikazati glavne struje u našem romanu XX. stoljeća. Izdvojit će ključne autore, opisati glavne modele romana i načiniti njihovu tipologiju. Pozabavit će se i pitanjem o odnosu romana prema društvenom angažmanu s jedne strane, a prema aktualnim umjetničkim idejama s druge strane. Uz reprezentativan izbor primjera, prikaz će ići do kraja XX. stoljeća.

Čale Feldman

IGRA, OBIČAJ, RITUAL, KAZALIŠTE (TE/F)

U ovom će se kolegiju o predstavljanju kao kontinuumu raspravljati iz očišta teorije izvedbe, koja kazalište smješta u susjedstvo s drugim, neinstitucionaliziranim, svečanostnim ili političko-propagandnim »predstavama«, od igre (Huizinga, Caillois, Sutton-Smith), preko karnevala (Bahtin) i inih »liminalnih« fenomena (Turner) do intimnijih ili pak medijski posredovanih izvedbenih modusa »prezentacije jastva« (Goffman). Posebno će se istaknuti veze ritualne i svečanostne kulture s opetovanim i kontinuiranim »rađanjem« kazališta u antici, europskom i hrvatskom srednjovjekovlju i renesansi, ali i u kazalištu XX. st. (Artaud, Schechner, Barba), te analitička plodnost antropoloških (Frye, Girard), napose feminističkih teorijskoizvedbenih uvida (Butler) za tumačenja drame i kazališta.

II. godina, zimski semestar (III.)

Brlek

NOVOVJEKI ROMAN DO REALIZMA II. (P1)

Kolegij se bavi narativnim strategijama u europskom romanu prije nastanka realističke paradigme. U središtu analize su primjeri šest reprezentativnih tekstova: Cervantesova *Don Quijotea*, *Princeze od Clèvesa* Mme de Lafayette, Sterneova *Tristrama Shandyja*, Diderotova *Jacquesa fatalista*, *Orkanskih visova* Emily Brontë i Puškinova *Evgenija Onjegina*. Pristupi i metode kojima će se analizirati tekstovi zasnivaju se na teorijskim pretpostavkama formalizma, strukturalizma, naratologije i semiotike. Upoznati studente s romanima koji razvijaju različite narativne strategije i usmjetriti pažnju da sam čin pripovijedanja, u kojemu se angažira čitatelj i narušava referencijalna iluzija. Na taj se način upozorava na kontinuitet ne-mimetičke pripovijedne tradicije u Europi, koja je zakrivljena velikim utjecajem realističkog romana.

Pavlović

NATURALIZAM (P)

Naturalizam je tijekom čitavoga svojega trajanja problematiziran i kao pojam i kao stilska metoda, posebice u odnosu na dominantne tipove pripovijedanja i prikazivanja u XIX. stoljeću. No to je književno razdoblje važno zbog promjene u oblikovanju junaka i autora, sa središnjom idejom uvođenja eksperimentalne metode u motiviku i strukturu mimeze i dijegeze. Tehnika prikazivanja traži podršku u medicinskim znanostima, posebice u fiziologiji. U središtu zanimanja nalaze se roman i pripovijetka, ali povijest književnosti

upozorava na uspješnu provedbu naturalizma također kao dramske poetike. Najznačajniji predstavnici u europskoj i američkoj književnosti: Émile Zola, Guy de Maupassant, Joris-Karl Huysmans, Gerhart Hauptmann, Henrik Ibsen, August Strindberg, Hamlin Garland, Frank Norris, Eugen Kumičić, Ivan Kozarac.

Duda

UVOD U KULTURALNE STUDIJE (T)

Namjera je kolegija uvod u problemsko područje znanja koje se od početka šezdesetih godina, potaknuto fenomenima popularne kulture, naziva kulturalnim studijima. Dominantno zaokupljeni odnosom kulturalnih formi i oblika moći, kulturalni studiji tematiziraju promjene u suvremenoj (popularnoj) kulturi kao »sukobe oko značenja« koji proizlaze iz različitih socijalno diferenciranih »načina života«, oprečnih strategija komunikacije i suprotstavljenih modela reprezentacije. Uz pokušaj određenja disciplinarnih prožimanja (književna teorija, etnografija, sociologija, teorija medija, historiografija, filozofija), govorit će se o utjecaju marksizma, kulturalizma, semiotike, strukturalizma, poststrukturalizma, feminizma i postkolonijalnog diskurza, kao i o ključnim problemima ideologije i hegemonije. Ponajviše pažnje posvetit će se radu CCCS-a (Centre for Contemporary Cultural Studies) Sveučilišta u Birminghamu i njegovim glavnim predstavnicima (Stuart Hall, Paul Willis, Richard Johnson, Angela McRobbie, Paul Gilroy i dr.), odnosno njihovim analizama popularne kulture, subkulture, radničke kulture, medija, televizije i njezine publike, popularnih magazina, obrazovnog sustava, roda i rase.

Jurić

PJESMA U PROZI (T)

Kolegij je teorijskoga i opéepovijesnoga karaktera. Tokom semestra nastojat će se dati zadovoljavajuća definicija pjesme u prozi kao moderne hibridne vrste, ali i prikazati glavne dionice njezina dosadašnjeg povijesnog razvoja. Poetska proza u romantizmu kao nagovještaj uspostave žanra (Novalis i Bertrand). Simbolistička pjesma u prozi (Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé). Pjesma u prozi u dvadesetom stoljeću na odabranim primjerima (Georg Trakl, Saint-John Perse, Francis Ponge, Tin Ujević, Danijel Dragojević i dr.). Hibridne forme kao problem književne klasifikacije. Pjesma u prozi između stihovane lirske pjesme, kratke priče i slobodnoga eseja. Pjesma u prozi kao oblik i kao vrsta.

Kravar

LIBRETO KAO DRAMSKA VRSTA (T, TE/F)

Libreto (tal. *libretto* = »knjižica«) tekstovni je predložak operne umjetnine. Najčešće ima oblik drame u stihu, a razvio se iz tradicija kasnorenesansne dramske književnosti. U njegovu višestoljetnom razvoju mijenjao se njegov odnos prema dramskim vrstama i njegova uloga u cjelini opernoga djela. U kolegiju će se najprije ukratko prikazati vrstovne karakteristike libreta, koje stoje u vezi s uglazbljenjem (sažetost, kompozicijska isprekidanost, statičnost radnje, polimetrična versifikacija), a zatim će se, uz osvrt na odgovarajuće primjere, pratiti povijesne mijene libreta u kontekstu razvoja operne umjetnosti.

Pavličić

MODERNI HRVATSKI STIH (K)

Prikazat će se strujanja u hrvatskoj metričkoj praksi od druge polovice XIX. stoljeća – kad se sa silabičkoga prešlo na akcenatski sustav – pa do našega vremena. Taj će prikaz obuhvatiti

status i upotrebu pojedinih važnijih stihova (deseterac, jedanaesterac), te njihov odnos prema žanru i sadržaju pjesme. Ogledat će se relacija između slobodnoga i vezanog stiha u hrvatskoj književnosti i njezino značenje, bit će govora o mjestu pojedinih pjesničkih oblika u modernoj našoj književnosti (npr. soneta), te napokon o ulozi metričkih kategorija u borbi među modernističkim poetikama.

Čale Feldman

IZMEĐU MORALIZMA I LIBERTINIZMA: MOLIÈRE I MARIVAUX (TE/F)

Uz opis kazališno-organizacijskih, svjetonazornih i političkih okolnosti koje su obilježile francusku aristokratsku kulturu poslije Fronde a prije Revolucije, čitat će se i tumačiti izabrani dramski tekstovi dvaju oglednih komediografa toga razdoblja, s posebnim osvrtom ne samo na usporedive odjeke tradicije komedije *dell'arte* i komičke strategije, nego i na podudarne interese suvremene teorijske recepcije dvojice pisaca, koja ističe njihovu retoričku polivalenciju i mnogostruke razine teatralizacije s jedne te psihoanalitički podtekst i tematizaciju ideološki provokativnih sadržaja s druge strane. Usput će biti riječi i o fenomenu preradbi Molièrea u Dubrovniku XVIII. st.

II. godina, ljetni semestar (IV.)

Zlatar

HRVATSKA KNJIŽEVNOST SREDNJEGA VIJEKA U EUROPSKOM KONTEKSTU (P1/K)

Kolegij je posvećen upoznavanju književnog naslijeđa hrvatske srednjovjekovne književnosti. Nakon uvodnih predavanja o problemima periodizacije medijevalne književnosti i njezina »dugoga trajanja« tematizira se odnos narodne i umjetničke književnosti te analiziraju poetička i retorička načela razdoblja. Prikazuje se pregled srednjovjekovnih književnih vrsta, s posebnim naglaskom na procese preuzimanja europskih i bizantskih utjecaja.

Šporer

KAZALIŠTA ENGLLESKE RENESANSE (P1)

Kolegij je posvećen prezentiranju okolnosti u kojima nastaje ranonovovjekovni engleski teatar, te odnose i uzajamne utjecaje teatra i kulture u kojima se razvija engleska renesansna drama. Predavanja će obuhvatiti nekoliko srodnih tema. Jedan tematski sloj tvori širi raspon konkretnih društvenih uvjeta i povijesnih i političkih prilika u kojima nastaje novovjekovni teatar (protestantizam i vjerskih sukobi, unutarnje migracije kao posljedica ekonomskih promjena, zakonske odredbe koje omogućuju uspostavu profesionalnog kazališta). Drugi tematski sloj odnosi se na užu tehnička i estetska obilježja tadašnjeg kazališta (kronologija nastanka pojedinih kazališta, vlasnici kazališta, glumačke družine, uvjeti i načini rada, pripreme predstava, publika).

Slabinac

RUSKI FORMALIZAM (T)

Knjiženoznanstvena škola ruskog formalizma (glavni pripadnici: Šklovski, Tynjanov, Ejhenbaum) u svjetlu suvremene književne teorije. Ruski formalisti i ruski futuristi u zajedničkom poslu tumačenja deautomatizirajuće snage književne forme (pojam očuđenja, literarnosti, otežavanja oblika). Bahtin i ruski formalisti.

Matijašević

FEMINISTIČKA TEORIJA (T)

Kolegij će se baviti razgraničavanjem brojnih postojećih feminizama: liberalnog, marksističkog/socijalističkog, radikalnog, multikulturalnog, psihoanalitičkog te postmodernog feminizma. Definicija feminizma jednakosti i feminizma razlike. Razgraničavanje tri vala feminističkog mišljenja uz čitanje najvažnijih djela predstavnica pojedine generacije.

Grdešić

ŽENSKI ŽANROVI U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI (K)

Kolegij će pokušati iščitati načine na koje ženski žanrovi i ženska popularna kultura, prvenstveno »trivijalni«, odnosno ljubavni romani, ulaze u »visoku« hrvatsku književnost XIX. i XX. stoljeća te kako oblikuju karaktere i sudbinu ženskih likova. U širem će se smislu obrađivati reprezentacije žena u (»novijoj«) hrvatskoj književnosti, dok će u užem smislu predmet zajedničke analize biti »sindrom gospođe Bovary« u tekstovima različitih razdoblja i žanrova poput *Posljednjih Stipančića* Vjenceslava Novaka, *Tri kavaljera frajle Melanije* Miroslava Krleže, *Pustolova pred vratima* Milana Begovića, *Štefice Cvek u raljama života* Dubravke Ugrešić itd.

Senker

KOMEDIJA U XVIII. I XIX. STOLJEĆU (TE/F)

Na početku kolegija govorit ćemo o promjenama u europskoj dramskoj književnosti i kazališnom životu u XVIII. st (širenje i institucionalizacija kazališta, širenje publike, teorijske inovacije). Nakon toga osvrnut ćemo se na komediografsku tradiciju od antike do klasicizma. Pretežit broj predavanja i seminara posvetit ćemo čitanju i interpretaciji primjernih tekstova Goldonija, Beaumarchaisa, Gogolja, Feydeaua, Wildea i drugih autora.

III. (reformirani) i IV. godina (po starom sustavu), zimski semestar (V. i VII.)

Kravar

UZORNI KNJIŽEVNI LIKOVI: DOKTOR FAUST (P1)

Kolegij je posvećen književnim djelima o dr. Johannu Faustu, renesansnom prirodoznancu, liječniku i ezoteriku, koji je nedugo nakon smrti postao tema pučke predaje, kronikalne literature, a ubrzo i autorske književnosti. Težište će biti na pripovjednim i dramskim tekstovima u kojima se, uz manje ili veće prilagodbe, pripovijeda ili uprizoruje Faustova životna priča, od trgovine s vragom do odlaska u pakao (primjeri: anonimna *Povijest doktora Johanna Fausta*; Christopher Marlowe, *Tragična historija Doktora Fausta*; anonimni lutkarski igrokaz *Doktor Johannes Faust*; Johann Wolfgang von Goethe, *Faust*; Ferruccio Busoni, *Doktor Faust*).

Jurić

MODERNISTIČKI KÜNSTLERROMAN (P)

Kolegij je općepovijesnoga karaktera. U prvoj trećini dvadesetoga stoljeća pojavljuje se niz fikcionalnih djela (romana, duljih pripovijesti, novela) s umjetnikom kao glavnim likom. Na odabranim primjerima (*Portret umjetnika u mladosti*, *Doktor Faustus*, *Vergilijeva smrt*, *Povratak Filipa Latinovicza*) tematološkom analizom pokušat će se rasvijetliti neke od temeljnih modernističkih preokupacija. Genijska estetika kao ishodište dualizma između umjetnika i građanina. Umjetnik i socijalni kontekst – civilizacijski i estetički modernitet. Intelektualni i estetički mitovi modernizma – mit o avangardi i mit o dekadenciji. Estetsko i etičko – samostvaranje i solidarnost kao dvije utopijske paradigme. Metafikcionalni i metaliterarni iskazi kao sastavnice romana o umjetniku. Osvrt na ostala djela perioda sa sličnom tematikom (*Smrt Doriana Graya*, *Zapisi Maltea Lauridsa Briggea*, *Tonio Kröger*, *Smrt u Veneciji*, *Krivotvoritelji*, *Traganje za izgubljenim vremenom* i dr.).

Pavlović

REALIZAM U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI (K)

Zahtjev da umjetnost prikazuje svakidašnji život u hrvatskoj književnosti imao je preteču već u romantičkim povijesnim romanima Augusta Šenoa, a posebice u pripovijetkama sredine i druge polovice XIX. stoljeća. U kolegiju će biti riječi o granicama i sponama romantizma, realizma i naturalizma u europskim i u hrvatskoj književnosti, o pojmovima protorealizam, *impassibilité* itd., koji su se često upletali u rasprave o potrebama hrvatske književnosti XIX. stoljeća. Razdoblje započinje tzv. Šeninim dobom i obuhvaća drugu polovicu XIX. stoljeća, ali u pojedinim primjerima seže do početka XX. stoljeća: Šenoa, Tomić, Kovačić, Kumičić, Kozarac, Novak, Gjalski, Vojnović. Svjetski kontekst: Balzac, Gogolj, Dickens, Keller, Carducci, Verga, Ibsen, G. Elliot, Twain, Hardy, Gončarov, Tolstoj, Dostojevski, Flaubert, Zola, Maupassant, Daudet, Scribe, Sardou, Augier i dr.

Pavličić

UVOD U SEMANTIKU STIHA (P/T)

Nakon što ispita značenje i opseg pojmova kao što su *metametričko značenje* odnosno *etos stiha*, kolegij će na primjerima iz hrvatske književnosti pokazati kako se ta funkcija uspostavlja i kako djeluje u povijesnom procesu. Započinjući od slučaja soneta u starijoj našoj književnosti, preko zamjene dvanaesterca osmercem u baroku i uloge deseterca u romantizmu, stići će se do dvadesetoga stoljeća i modernističke upotrebe tradicionalnih stihova. Iz povijesnog pregleda nastojat će se izvući načelni zaključci.

Zlatar

(AUTO)BIOGRAFSKI DISKURS (P/T)

Kolegij je posvećen analizi fenomena autobiografskog i biografskog diskursa, kao diskurzivnih strategija koje kombiniraju uzuse književnog i historiografskog (referencijalnog) pripovijedanja. Ispituju se specifičnosti pripovjednih modela i analiziraju prikazivačke prakse na povijesnom materijalu od antičke do suvremene književnosti.

Šporer

POVIJEST KNJIGE I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (P/T)

Kolegij se bavi analizom modela povijesti književnosti iz perspektive povijesti knjige. Osim prezentiranja različitih aspekata proučavanja povijesti knjige (kultura rukopisa, cirkulacija tekstova prije pojave tiska, izum tiska, nastanak knjige), osobita pažnja bit će usmjerena na razmatranje putova kojima su pojedini književni tekstovi dolazili u tisak. Naglasak će biti na primjerima iz renesansne književnosti koji pokazuju različit tretman pojedinih žanrova, različit stupanj involviranosti autora u procesu izdavanja tekstova. Osnovni je cilj pokazati na koji način povijest publiciranja pojedinih vrsta tekstova izravno utječe na formiranje književnog kanona.

Slabinac

LOTMANOVA TIPOLOGIJA KULTURE (T)

U kolegiju bi se raspravljalo o Lotmanovu tumačenju pojma kulture i predloženoj tipologiji kulture (semantički tip kulture, sintaktički tip kulture, asemantički i asintaktički tip kulture, semantičko-sintaktički tip kulture). Zatim bi se iznijele teze o Lotmanovoj koncepciji semiosfere gdje se cjelokupan prostor kulture tumači kao semiotički kontinuum izvan kojega je semioza nemoguća. U tom kontekstu bilo bi riječi i o Lotmanovim zamislima prostora *ne-kulture* kao kaotičnog neuređenog prostora što graniči sa svijetom semioze. Pojmovi granice,

jezgre i periferije, metastrukturnog samoopisivanja, pamćenja i dijakronične dubine trebali bi rasvijetliti shvaćanje semiosfere kao prostora mnogojezičnosti i različitosti.

Brlek

INTERPRETACIJA/HERMENEUTIKA (T)

Svrha kolegija je uputiti studente u ključna teorijska dostignuća i glavna problemska područja hermeneutike kao umijeća i teorije interpretacije, s obzirom na značaj tumačenja u proučavanju književnog djela. Polazeći od Schleiermacherovog teorema hermeneutičkog kruga, koji konstitutivnu zakasnelosti tumača obrće u prednost u procesu interpretativno-narativnog osvješćivanja autora, razmatrat će se problemi utemeljivanja čina razumijevanja u okolnostima u kojima se on odvija, u kojima tumač iz svoje povijesno specifične smještenosti teži "stapanju horizonata" (Gadamer) u neprekidnom dijalogu koji međusobno obogaćuje svoje sudionike. U središtu pozornosti bit će Ricoeurova koncepcija teksta kao rezultata aktualizacije čitanjem, što znači da svi pokušaji provjere ispravnosti tumačenja neizostavno ostaju bez uporišta u samom tekstu. Uz pregled važnijih tradicija i koncepcija tumačenja, posebna će se pozornost posvetiti problemu nužne ograničenosti načelno bezgraničnih mogućnosti interpretacije.

Matijašević

PSIHOANALITIČKI FEMINIZAM (T)

Ispitivanje odnosa psihoanalize i feminizma od odbacivanja psihoanalize u radikalnih feministica drugog vala – Millett, Greer, Firestone do revizije Freudove mizoginije Mitchell/Rose, N. Chodorow. Djela francuskih feministica u dijalogu s Lacanom – Cixous, Irigaray, Kristeva. Pomak prema značaju majke u psihoanalizi Melanie Klein i feminističkoj teoriji Jessice Benjamin.

Duda

KLASA I KULTURA (T)

Kolegij obuhvaća teorijske, sociološke i historiografske aspekte problema povezanosti klasnog položaja i participacije u kulturi, odnosno u njezinoj proizvodnji, distribuciji i potrošnji. Uz kulturalističke studije kulture radničke klase (E.P. Thompson i kulturalni studiji), probleme popularne kulture i klasne identifikacije, teoriju subkulturnih stilova i reprezentacije klase u književnosti i na filmu, osobita će se pozornost posvetiti socijalnoj kritici suda ukusa i koncepciji kulturnog kapitala Pierrea Bourdieua te njezinoj primjeni na neke kulturalne aspekte hrvatske tranzicije.

Čale Feldman

METATEATAR (TE/F)

Metateatar je specifičan odvjetak umjetničke autoreferencijalnosti, pa će se razmotriti analitička djelotvornost toga teorijskog koncepta kada je u pitanju teorijska eksplikacija problema uspostave višestrukih kazališnih okvira, s obzirom na različite fokuse tog strukturnog postupka; na fikcijski status, reprezentacijsku ili performativnu sastavnicu kazališnog događaja – i to bilo da je riječ o strategiji koja se očituje u dramskom tekstu ili da je ona razvidna u konkretnoj kazališnoj izvedbi. Analize pojedinih dramskih djela zapadnoeuropskog, ali i hrvatskog kulturnog kruga, te predstavâ, performansâ i multimedijalnih izvedbi, pa i filmskih ekranizacija metateatarski ustrojenih predložaka, grupirat će se oko nekoliko problemski okosnica: metateatra kao ontološke, etičke i epistemološke metafore »teatra svijeta«, kao poetičko-polemičkog te stoga periodizacijskog signala ili kao implicitne teorije sistema, naime teorije dramskog i kazališnog medija; metateatra i koncepata »romantičke ironije«, intertekstualnosti i metaleptičkog prekoračenja:

metateatra i implicitne kulturne, političke, napose feminističke, kulturalnostudijske i postkolonijalne kritike.

Senker

KAZALIŠTE I DRAMA SHAKESPEAREOVA DOBA (TE/F)

U kraćem uvodnom dijelu ovog kolegija studenti će se upoznati s organizacijom kazališta i glumačkih družina u Engleskoj za vrijeme kraljevanja Elizabete I. i Jakova I, kao i s tradicijom engleskoga srednjovjekovnog teatra. Bit će riječi i o potrebi teorijske obrane kazališne umjetnosti od puritanskih napada. Nakon toga govorit ćemo o najčešćim dramskim vrstama: tragediji, komediji, povijesnoj kronici i romansi. Pretežit dio nastavnih sati bit će posvećen analizama primjernih dramskih tekstova Th. Kyda, Ch. Marlowea, W. Shakespearea, B. Jonsona i J. Forda.

Gilić

AMERIČKI FILM (TE/F)

Kolegij upoznaje studente s temeljima poetike američkog (zvučnog) igranog filma u kontekstu razvitka, krize, propasti i pokušaja obnove studijskog i žanrovskog sustava. Cilj je kolegija osposobiti studente za prepoznavanje i analizu različitih tipova američkoga filma, što će im omogućiti i usporedbu američke s drugim velikim kinematografijama. Temeljni pojmovi: igrani film, žanr, B-film, studijski sistem, sistem zvijezda, modernizam, postmodernizam, novi Hollywood, nezavisni film. Obrađivat će se izbor iz filmova: *Burne dvadesete* R. Walsha, *Sullivanova putovanja* P. Sturgesa, *Prohujalo s vihorom* i *Čarobnjak iz Oza* V. Fleminga, *Malteški sokol* i *Čast Prizzijevih* Johna Hustona, *Casablanca* M. Curtiza, *Moja draga Klementina*, *Čovjek koji je ubio Liberty Valancea*, *Tragači* i *Donovanov greben* Johna Forda, *Rio Bravo* i *Muškarci više vole plavuše* Howarda Hawksa, *Pjevajmo na kiši* S. Donena i G. Kellyja, *Divlja horda* S. Peckinpaha, *Nashville* i *Kratki rezovi* R. Altmana, *Diplomac* M. Nicholasa, *Rosemaryna beba* R. Polanskog, *Stvar* J. Carpentera i *Batman* T. Burtona.

III. (reformirani) i IV. godina (po starom sustavu), ljetni semestar (VI. i VIII.)

Pavličić

POETIKE STARIH HRVATSKIH PISACA (P1/K)

Budući da stari hrvatski pisci uglavnom nisu pisali poetičke traktate, svoje su stavove o književnosti najčešće iznosili u namjenskim tekstovima poput posveta i predgovora vlastitim djelima, a koji put i unutar samih književnih tekstova. Takva će se njihova razmatranja u kolegiju analizirati, obuhvaćajući raspon od Marulićeve posvete *Juditi*, pa do Kačićevih osvrta na mjesto i ulogu njegova *Razgovora ugodnog naroda slovinskoga*. Tekstovi poetičkih osvrta naših pisaca analizirat će se i interpretirati, pa potom stavljati u kontekst opusa odnosno stilskih formacija kojima pripadaju.

Kravar

MLADI KRLEŽA I MODERNI SVJETONAZORI (P/K)

U razdoblju svojih književnih početaka (između 1914. i 1920) Krleža se našao pod snažnim utjecajem triju svjetonazora tipičnih za kulturu i književnost oko Prvoga svjetskog rata: secesijskoga vitalizma, simbolističkoga spiritualizma, a malo zatim i marksizma. U kolegiju će se analizirati poetske objektivacije spomenutih svjetonazora u Krležinim ranim djelima (*Simfonije*, *Kraljevo*, *Pjesme I, II i III*, publicistika iz *Plamena*).

Slabinac

POSTMODERNISTIČKA FIKCIJA I STVARNOSNA PROZA (P)

Budući da svejednako traju rasprave o tome je li razdoblje postmoderne završilo ili nije, kao što se i dalje raspravlja o tome što sve spada u postmodernizam i što zapravo obuhvaća njegova eklektična poetika, u kolegiju će se nastojati na primjerima različitih književnih djela razotkriti kušnje i zablude oprečnih pristupa. Postmodernistička metafikcija koja tematizira procese vlastita pisanja kao i stvarnosna proza (različite ispovijesti, svjedočanstva, autobiografski zapisi, dnevnici, pisma) upravo zbog eklektičnog nacrtu poetike tekućeg razdoblja imaju svoja jednakovrijedna mjesta u postojećem književnom sustavu.

Jurić

PROUST I ESTETICIZAM (P)

Cilj je kolegija upoznati studente s ciklusom romana Marcela Prousta *U potrazi za izgubljenim vremenom* kao i s esteticističkim tendencijama s kraja XIX. i početka XX. stoljeća koje bitno određuju Proustovu ideju ljepote i njegovu koncepciju umjetnosti i umjetničkoga djela. Stoga će se istaknuti oni aspekti ciklusa koji tu tematiku dovode u prvi plan. Glazba, arhitektura, slikarstvo i književnost kao teme ciklusa. Visoko društvo kao esteticistički i antiesteticistički fenomen. Umjetnost kao životni sadržaj i životni smisao. Umjetnička egzistencija kao autentična egzistencija. Sjećanje i uobličjenje memorije (»pronadeno vrijeme«) kao kreativni i otkupljujući čin. Samo-stvaranje kao modernistička utopija.

Brelek

HISPANOAMERIČKI BOOM (P)

Polazeći od kritičko-teorijskih postavki višeglasne poetike romana, semiotike čitanja i estetike recepcije, pokušati će se pobliže odrediti specifično literarni značaj jednog od najvažnijih korpusa zapadnjačke književnosti prošloga stoljeća, hispanoameričke pripovjedne proze.. Nakon uvodnog obrazloženja metodoloških odrednica, sažetog pregleda šireg književnog, povijesnog i društvenog konteksta, s posebnim osvrtom na središnje ostvarenje promišljanja latinoameričkog kulturnog identiteta, uz informativni prikaz ključnih djela autora kao što su Miguel Ángel Asturias, Alejo Carpentier, Juan Rulfo, Augusto Roa Bastos, José Lezama Lima, José Donoso i Guillermo Cabrera Infante, u kolegiju će se detaljnije analizirati stožerna ostvarenja hispanoameričke književnosti 20. stoljeća: pripovjetke i eseji Jorgea Luisa Borgesa, te romani *Grad i psi* Marija Vargasa Llose, *Sto godina samoće* Gabriela Garcíje Márqueza, *Terra nostra* Carlosa Fuentesa i *Školice* Julija Cortázara.

Zlatar

INSTITUCIJA KNJIŽEVNOSTI (T)

Kolegij razrađuje ideju Bourdieuova »simboličkog polja književnosti« koje u konceptu »institucije književnosti« umrežuje različite društvene i kulturalne prakse. Središnji povijesni materijal predstavljaju devetnaesto i dvadeseto stoljeće, uz koji treba naznačiti pregled ranijih povijesnih modela institucije književnosti i različitih funkcija koje je ona obavljala.

Matijašević

FRANKFURTSKA ŠKOLA (T)

Kolegij će se baviti projektom teoretičara okupljenih pod imenom »frankfurtska škola«. Definicija »kritičke teorije«. Čitanje i analiza Adornove i Horkheimerove *Dijalektike prosvjetiteljstva*, Adornovih filozofsko-socioloških spisa o književnosti, estetičkih radova Waltera Benjamina, psihoanalitičkih radova Ericha Fromma, Neumannove i Offeove

dijagnoze kapitalizma. Razmatranje druge generacije škole i djela Jürgena Habermasa kao njezina najistaknutijeg predstavnika – dovršenje projekta prosvjetiteljstva.

Duda

DERRIDA I DEKONSTRUKCIJA (T)

Kolegiji obuhvaća pregled osnovnih filozofskih ideja Jacquesa Derridaa i njihov utjecaj na suvremenu književnu teoriju. Obradit će se misaoni kontekst, utjecaji i geneza dekonstrukcije zapadnjačke metafizike, odnosno problemi znaka, teksta i značenja, logocentrizam, odnos semiologije i gramatologije, tradicija fenomenologije, hermeneutike i strukturalizma, polemika s predstavnicima filozofije govornog čina i predstaviti neki utjecaji, među kojima se izdvajaju oni što su ih Derridaove ideje ostvarile u tzv. školi kritičara sa Sveučilišta Yale. Uz to će se čitati i analizirati neki Derridaovi tekstovi o književnosti, odnosno njegova čitanja književnih tekstova.

Šporer

POVIJEST AUTORSKIH PRAVA (T)

Predavanja se bave nastankom i razvojem autorskih prava, odnosno ugrubo razdobljem od gotovo dva stoljeća: od prijelaza XV. na XIV. st. do prvih zakonskih propisa u XVIII. st. koji uređuju to pitanje. U tom razdoblju dolazi do uspostave institucije autorskih prava zbog niza povezanih procesa: pojave tiska i utjecaja tiska na književnost i općenito kulturu; mijene u recepciji književnosti povezane s opismenjivanjem i čitanjem, odnosno s mijenama općenite društvene distribucije informacija i znanja; promjene u ekonomskim temeljima zapadnoeuropskih društava. No isto tako za to je razdoblje karakteristično supostojanje novih i starih modela (poput patronaže), kojima će također biti posvećena pažnja.

Pavlović

NATURALIZAM I VERIZAM U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI (K)

Stilske formacije naturalizma i verizma u hrvatskoj književnosti nisu se uspjele osamostaliti, nego se ostvaruju kao manje ili više uspješna nastojanja nasljedovanja europskih poetika. Preduvjet će biti precizna odredba spomenutih književnih poetika, da bi se moglo pristupiti njihovom raspoznavanju u slojevitim ostvarenjima hrvatske književnosti kraja XIX. i početka XX. stoljeća, od Eugena Kumičića, Iva Vojnovića, Ivana Kozarca, do Miroslava Krleža. Dramska i prozna djela hrvatskih autora bit će stavljena u kontekst europskih autoriteta naturalizma i verizma, od Zole i Verge do Strindberga. Stoga će rad biti usmjeren podjednako na teorijske tekstove, kao i na književnu provedbu.

Čale Feldman

TEATAR PSIHOANALIZE (TE/F)

Slijedeći misao Andréa Greena o »tajnovitoj vezi psihoanalize i kazališta«, kolegij će se pozabaviti uzajamnom metaforičkom pothranom ovih dvaju kulturnih fenomena. Osvjetlit će se tako »histrionska« simptomatika, doziv latentnih »prizora« i katarktička terapija histerije, glumačka inspiracija histeričnim manifestacijama (E. Robins) i Stanislavskijeva »psihotehnika«, te psihoanalizi doslušni dramski predlošci europskog *fin-de-sièclea* (Schnitzler, Ibsen), a bit će riječ i o arhetipskim, »primjernim pričama« psihoanalize, *Edipu*, *Hamletu*, *Macbethu*, *Kralju Learu*, *Don Juanu* i *Antigoni*, napose o analogijama sna i kazališnog imaginarnog (O. Mannoni) te gledateljevoj pozicioniranosti u »stadiju zrcala« (J. Lacan).

Senker

SHAKESPEARE U KAZALIŠTU XX. STOLJEĆA (TE/F)

Recepcija Shakespearea u europskom predromantizmu i romantizmu (Goethe). Shakespeareove drame i tehnička reforma kazališta u XIX st.; »šekspirska pozornica«. »Arheološki« pristup Shakespeareovim povijesnim dramama i tragedijama (engleski glumci-redatelji, Meiningen). »Psihološki« pristup velikim tragedijama (talijanski veristi, Stanislavski i dr.). Preobrazbe dramskoga prostora u modernoj i avangardi (Craig, Reinhardt, Copeau; Raić, Gavella, Strozzi). Shakespeareovi tekstovi kao »poetske drame«; stilizacija. Ideološka tumačenja rasnih i klasnih pitanja u Shakespeareu. Kottovo tumačenje Shakespearea i režije u 60-im i 70-im godinama (Brook, Stein i dr.). »Ambijentalna« i festivalska uprizorenja (New York, Dubrovnik). Interkulturalistički pristup (Mnouchkine), šekspirske teme i motivi u suvremenoj drami.

Gilić

FILMSKI POSTMODERNIZAM (TE/F)

Kolegij upoznaje studente s temeljnim poetičkim i stilskim značajkama postmodernizma u nijemome filmu i u filmu (zvučnome filmu). Cilj je kolegija osposobiti studente za prepoznavanje tipičnih postmodernističkih postupaka i samostalnu analizu postmodernističkih umjetničkih djela. Ključni pojmovi: postmodernizam, postmoderna, obnova klasičnoga stila, modernistički stil, intertekstualnost, ironija, parodija. Obrađivat će se izbor iz opusa autora kao što su J. Milius, J. Carpenter, B. De Palma, T. Burton; Q. Tarantino, W. Allen, P. Almodóvar, P. Verhoeven, L. Besson.

Slijed studija prve generacije studenata/-ica komparativne književnosti upisane po novom programu i modelu studija

2005/06.	I. godina	I. (zimski)	Solar: Epohe svjetske književnosti (P)	Pavlović: Klasicizam (P1)	Duda: Književnoteorijska terminologija (T)	Grdešić: Osnove naratologije (T)	Pavličić: Hrvatski petrarkizam (K)	Senker Osnove teatra (TE/F)
		II. (ljetni)	Zlatar: Antička književnost (P1)	Matijašević: Realistički roman (P)	Slabinac: Talijanski i ruski futurizam (P)	Kravar: Teorije rodova i vrsta (T)	Jurić: Anatomija lirike (T)	Brlek: Formalizam (T)

2006/07.	II. godina	III. (zimski)	Brlek: Novovjeki roman do realizma I. (P1)	Pavlović: Simbolizam: proza i drama (P)	Duda: Camus: romani (P)	Kravar: Kritika ideologije kao književnoznanstvena metoda (T)	Matijašević: Rod, rasa, simptom, klasa (T)	Pavličić: Fantastika u hrvatskoj književnosti (K)
		IV. (ljetni)	Zlatar: Biblija i književnost (P1)	Slabinac: Dadaizam/nadrealizam (P)	Grdešić: Zagorka (P)	Šporer: Autor u teoriji književnosti (T)	Jurić: Hrvatska avangardna poezija u europskom kontekstu (K)	Čale Feldma Kazališna pu (TE/F)

2007/08.	III. godina	V. (zimski)	Kravar: Uzorni književni likovi: Doktor Faust (P1)	Jurić: Modernistički Künstlerroman (P)	Pavlović: Realizam u hrvatskoj književnosti	Pavličić: Uvod u semantiku stiha (P/T)	Zlatar: (Auto)biografski diskurs (P/T)	Š
			Brlek: Interpretacija/hermeneutika (T)	Matijašević: Psihoanalitički feminizam (T)	Duda: Klasa i kultura (T)	Čale Feldman: Metateatar (TE/F)	Senker: Kazalište i drama Shakespeareova doba (TE/F)	G A (
		VI. (ljetni)	Pavličić: Poetike starih hrvatskih pisaca (P1/K)	Kravar: Mladi Krleža i moderni svjetonazori (P/K)	Slabinac: Postmodernistička fikcija i stvarnosna proza (P)	Jurić: Proust i esteticizam (P)	Brlek: Hispanoamerički boom (P)	Z In k (
			Duda: Derrida i dekonstrukcija (T)	Šporer: Povijest autorskih prava (T)	Pavlović: Naturalizam i verizam u hrvatskoj književnosti (K)	Čale Feldman: Teatar psihoanalize (TE/F)	Senker: Shakespeare u kazalištu 20. stoljeća (TE/F)	G F p (